

Jonne Lindholm

Sokolin lentotukikohta Jakomäessä?

Standardit kuvauspaikkajärjestäjän työlle kotimaisessa draamasarjassa

Metropolia Ammattikorkeakoulu
Medianomi
Elokuva ja televisio
Opinnäytetyö
Päivämäärä 26.5.2011

Tekijä(t) Otsikko Sivumäärä Aika	Jonne Lindholm Sokolin lentotukikohta Jakomäessä? Standardit kuvauspaikkajärjestäjän työlle kotimaisessa draamasarjassa 35 sivua 26.5.2011
Tutkinto	Medianomi
Koulutusohjelma	Elokuvan ja television koulutusohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Tuotannon suuntautumisvaihtoehto
Ohjaaja(t)	Tuotannon lehtori Annakaisa Sukura
TIIVISTELMÄ <p>Esittelen tässä kirjallisessa opinnäytetyössäni kuvauspaikkajärjestäjän työnkuvan. Ehdotan esittelemääni mallia työnkuvan määritelmän standardiksi. Tutkin työssäni, miksi erityisesti kotimaisessa draamasarjassa työnkuva ja puitteet työlle tulisi standardisoida sekä pohdin, kuinka standardisointi voitaisiin toteuttaa sekä kuvauspaikkajärjestäjiä, että tuotantoyhtiöitä hyödyttävällä tavalla.</p> <p>Taustoitin työtäni aluksi kertomalla television tilanteesta kotimaisten draamasarjojen tilaajana. Seuraavissa luvuissa puran lokaatio- ja studio-käsitteet sekä havainnollistan kuvauspaikkajärjestäjän aseman tuotannossa. Viidennessä luvussa vertaan kuvauspaikkajärjestäjän määritelmiä Suomessa ja Yhdysvalloissa. Tämän jälkeen kerron tarkemmin kuvauspaikkajärjestäjän työstä ja valotan, kuinka Sokolin lentotukikohta <i>Tappajan näköinen mies</i> – draamasarjassa päädyttiin kuvaamaan Helsingin Jakomäessä. Viimeisissä luvuissa tutkin perusteita, miksi kuvauspaikkajärjestäjän työ tulisi standardisoida ja pohdin keinoja, kuinka standardisointi tulisi toteuttaa.</p> <p>Opinnäytetyöni pohjautuu pitkälti elokuva- ja tv-alalta kuvauspaikkajärjestäjänä hankkimiini omiin kokemuksiin. Syvennän työtäni internet-aineistolla. Lisäksi hyödynnän työssäni aihetta sivuavia tutkielmia. Pohdinnoissani käytän tukenani kolmelle kuvauspaikkajärjestäjälle ja yhdelle tuottajalle tekemiäni haastatteluita.</p> <p>Työlläni pyrin esittämään samanaikaisesti kuvauspaikkajärjestäjiä ja tuotantoyhtiöitä hyödyttävän kehitysehdotuksen. Työni on suunnattu erityisesti tv-alalla toimivien tuotantoyhtiöiden edustajille sekä kuvauspaikkajärjestäjille, mutta työni toimii yleisemminkin raporttina kuvauspaikkajärjestäjän tilanteesta elokuva- ja tv-alalla. Opinnäytetyön on lisäksi tarkoitus toimia oppimateriaalina aloitteleville elokuva- ja tv-alan opiskelijoille.</p>	
Avainsanat	Kuvauspaikkajärjestäjä, Lokaatio, Draamasarja

Author(s) Title Number of Pages Date	Jonne Lindholm Sokol airbase in a suburb of Helsinki? Location manager´s work assignment standards in Finnish drama series 35 pages 26.5. 2011
Degree	Degree bachelor of Arts
Degree Programme	Film and Television
Specialisation option	Production
Instructor(s)	Annakaisa Sukura
<p>In my literary thesis I will explain a job description of Location manager in Finnish television drama series. I will suggest the description would be as a norm in the future. I will examine why a definition of the description and the resources for Location manager should be standardized especially in drama series. I will contemplate how a standardization could be achieved.</p> <p>At first I will tell how television stands for as a buyer of drama series. I also will tell how relevant employer television is. In the following chapter I will define the terms location and studio. In the fourth chapter by using a diagram of Hierarchy of a drama production I will demonstrate where Location manager is situated in the production. In the fifth chapter I will compare a Finnish and an American job descriptions of the Location manager. After that I will tell how a Location manager use to work practically. In the following chapter I will expose how during shooting Finnish drama series called <i>Tappajan näköinen mies</i> a military airbase Sokol has been ended up into a Jakomäki suburb of Helsinki. In the last chapters I will examine why and how a standardization should be carried out.</p> <p>Because there´s no written information on the topic, my thesis mainly based on my own experience from television business where I have been working for four years as a Location manager and as a Location scout. I use Finnish literature, Internet sites and some other thesis 's as a back up for my thesis. I have also exploited the interviews I have made for professionals of television business.</p> <p>By making this thesis I try to introduce a development which would give assistance at the same time to Location managers and also to production companies of television business. My thesis could be also used as a general report of a Location managers situation in television business but It could be used also as teaching material in the beginning of Film and television studies.</p>	
Keywords	Location manager, Location, Drama series

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Draamasarjojen tilanne Suomessa	3
2.1	Draamasarjojen tuotantomäärät	3
2.2	Draamasarjat työllistäjänä	4
3	Studio vs. lokaatio	5
3.1	Studio	6
3.2	Lokaatio	7
4	Päätöksentekohierarkia	9
5	Työnkuvan määritelmä Suomessa ja Yhdysvalloissa	10
5.1	Location manager	10
5.2	Location scout	11
5.3	Property master	11
5.4	Kuvauspaikkajärjestäjän määritelmä Suomessa	12
5.5	Kuvauspaikkajärjestäjän työnkuva Suomessa vs. Yhdysvalloissa	13
6	Esituotanto	13
6.1	Käsikirjoituksen lukeminen ja käsikirjoituksen purku	14
6.1.1	Briiffi taiteellisten vastaavien kanssa	15
6.1.2	Scoutingin kustannusarvion laatiminen	16
6.2	Scouting	17
6.3	Kuvausten valmistelut	20
6.3.1	Luvat ja sopimukset	20
6.3.2	Lokaatioiden valmistelu	21
6.3.3	Kulkuneuvot ja eläimet	22
6.3.4	Tekninen recce ja tuotantopalaveri	22
7	Kuvaukset	23
7.1	Kuvauspaikalla	24

7.2	Seuraavien kuvauspäivien valmistelu	24
7.3	Kuvausten jälkeen	25
8	Kuinka <i>Tappajan näköisessä miehessä</i> Sokolin lentotukikohta päädyttiin kuvaamaan Jakomäessä	26
9	Pohdintaa työn tekemisen haasteista	28
10	Kehittämisehdotus	30
11	Yhteenveto	32
	Lähteet	34

1 Johdanto

Muistan ensimmäisen kerran pähkäilleeni fiktiivisten ja todellisten kuvauspaikkojen välillä olevaa eroa isäni rakennusalan yrityksen rakentaessa lavasteita Suomessa v.1996 kuvattua *Sakaali* – elokuvaa varten. Ihmettelin tuolloin, miksi Suomeen lavastetaan Venäjää ja, mikseivät amerikkalaiset menneet oikeasti Venäjälle kuvaamaan. Nyt keväällä 2011, 15 vuotta *Sakaalin* kuvauksien jälkeen, olen itsekin mukana toteuttamassa samankaltaisia tuotannollisia ratkaisuja elokuva- ja tv-alalla. Viimeisten neljän vuoden ajan olen toiminut elokuvissa, tv-sarjoissa ja tv-mainoksissa joko kuvauspaikkajärjestäjänä tai *location scoutina*. Nyt osaankin jo itse kertoa perusteita, miksi esimerkiksi kotimaisessa draamasarjassa Sokolin lentotukikohta lavastetaan Helsingin Jakomäkeen.

Opinnäytetyöni aihe jäsentyi yrittäessäni kuvauspaikkajärjestäjänä *Tappajan näköinen mies*-draamasarjan aikana suoriutua yhtä aikaa varsin vaikeista haasteista. Mistä löydäisin Suomesta kiireesti halvalla Sokolin lentotukikohdan? Mistä päin Suomea löytyisi kiireesti vanhoja Venäjän armeijan käyttämiä UAZ - maastoautoja tietyn värisillä suojakatteilla ja tietyllä määrällä ovia? Edellä mainittujen asioiden löytäminen Suomesta on varsin haasteellista ja erittäin haasteelliseksi niiden löytäminen muuttuu, kun ne täytyy saada nopeasti ja halvalla. Vaikka haasteet lopulta ratkaistiin esimerkillisen hienosti, havahduin, kuinka iso vastuu ja oleellinen rooli kuvauspaikkajärjestäjällä tuotannossa on. Totesin samalla, että verrattuna niihin käytettävissä oleviin resursseihin, joita suomalaisessa draamasarjatuotannossa yleensä on, joutuu kuvauspaikkajärjestäjä monesti ylittämään itsensä. Aloin pohtia, kuinka tärkeää draamasarjassa olisi saada kuvauspaikkajärjestäjälle standardisoidut puitteet. Vallankin nykyään, kun kotimaiset draamasarjatuotannot kuvataan lähes poikkeuksetta oikeilla kuvauspaikoilla aikataulujen ja budjettien kiristyessä kiristymistään.

En kuitenkaan lähde arvottamaan kuvauspaikkajärjestäjän roolia ihmeitä tekevänä sankarina enkä korvaamattomana henkilönä. Sen sijaan esittelen opinnäytetyössäni kuvauspaikkajärjestäjän työnkuvan, jotta niin alaan perehtymättömälle, kuin tv-alalla jo toimivallekin tarkentuisi, mitä tuotannon kannalta oleellisia asioita kuvauspaikkajärjestäjän tulee hoitaa. Esittelemällä kuvauspaikkajärjestäjän laajan ja moninaisen työn, huomautan, kuinka paljon aikaa työn huolellinen suorittaminen vaatii ja sen myötä pyrin perustelemaan, kuinka tarpeellisia kuvauspaikkajärjestäjän työnkuvan ja resurssien

standardisoiminen on. Ehdotan samalla esittelemääni työnkuvan määritelmää standardisoinnin malliksi. Tutkin työssäni keinoja, kuinka kuvauspaikkajärjestäjän työtä voitaisiin standardisoida yhtä aikaa kuvauspaikkajärjestäjien ammattikuntaa sekä tuotantoyhtiöitä hyödyttävällä tavalla. Olen rajannut opinnäytetyöni draamasarjoihin, koska televisio on vahva kuvauspaikkajärjestäjiä työllistävä media, mutta myös koska draamasarjatuotannoissa kuvauspaikkajärjestäjän työn standardisoiminen on erityisen tarpeellista tiukentuneiden budjettien ja aikataulujen vuoksi. Työskenneltyäni kuvauspaikkajärjestäjänä neljässä pitkässä draamasarjassa olen havainnut tuotannoissa toistuvasti esiintyvät ongelmakohdat.

Taustoitan työtäni kertomalla aluksi television tilanteen kotimaisten draamasarjojen tilaajana ja kuvauspaikkajärjestäjien työllistäjänä. Seuraavaksi erittelen kuvauspaikkajärjestäjän työn kannalta oleelliset käsitteet *studio* ja *lokaatio* sekä vertaan niitä toisiinsa. Neljännessä luvussa havainnollistan hierarkian kautta, missä asemassa kuvauspaikkajärjestäjä on päätöksenteossa. Tämän jälkeen kartoitan kuvauspaikkajärjestäjän määritelmät Suomessa ja Yhdysvalloissa. Seuraavissa luvuissa valotan vielä yksityiskohtaisemmin kuvauspaikkajärjestäjän työt vaiheittain siinä järjestyksessä, miten itselläni ne on tapana toteuttaa. Kahdeksannessa luvussa kerron, kuinka *Tappajan näköisessä* miehessä Sokolin lentotukikohta päädyttiin kuvaamaan Helsingin Jakomäessä. Yhdeksännessä luvussa tutkin työn haasteita. Lopuksi esittelen kehitysehdotuksen, kuinka työtä voitaisiin standardisoida.

Opinnäytteeni pohjautuu pitkälti omiin, neljän vuoden aikana elokuva- ja tv-alalta kuvauspaikkajärjestäjänä saamiini kokemuksiin. Käytän työssäni myös suomalaisia tv-alaan liittyviä tutkimuksia ja kirjallisuutta. Lisäksi hyödynnän internetistä löytyviä, alaan liittyviä sivustoja. Käytän pohdinnoissani tukenani alan toimijoille tehtyjä sähköpostihaastatteluja. Valitsin haastateltaviksi tuotannollisia henkilöitä sen mukaan, millä vuosikymmenillä he ovat toimineet, ja toisaalta sillä perusteella, että heillä on omakohtaisia kokemuksia kuvauspaikkajärjestäjän toimenkuvasta draamasarjassa. Haastateltaviani ovat olleet freelancer-kuvauspaikkajärjestäjä Timo Jyllickoski (toiminut elokuvissa, tv-sarjoissa ja mainoksissa v. 1989 lähtien), freelancer-kuvauspaikkajärjestäjä Lauri Vänskä (toiminut tv-sarjoissa, elokuvissa ja mainoksissa v. 1996 lähtien), mainoselokuvatuotantoyhtiö Front Desk Oy:n tuottaja Toni Panula (toiminut mainoksissa, tv-sarjoissa ja elokuvissa myös kuvauspaikkajärjestäjänä v. 2002 lähtien) sekä freelancer

– kuvauspaikkajärjestäjä Oula Ikonen (toiminut mainoksissa, elokuvissa ja tv-sarjoissa v. 2005 lähtien).

2 Draamasarjojen tilanne Suomessa

Suomessa tuotetaan kokoillan elokuvia n. 15 vuodessa. Tuotantomäärän vakiintuminen johtuu pitkälti syystä, että vallalla olevan kolmikantarahoituksen (Audiovisuaalisen kulttuurin edistämiskeskus Avek, Suomen Elokuvasäätiö SES ja Tv-kanava) kautta on luotu vakaa pohja elokuvien toteutumiselle. Kaupallisille kanaville toteutettavia draamasarjoja sen sijaan tehdään monestikin ilman SESin tai Avekin tukea. Voidaankin todeta, etteivät draamasarjat, ainakaan kaupallisille kanaville tuotettavat, ole riippuvaisia muualta kuin kanavalta ja yhteistyökumppaneilta tulevista rahoista. Tämän vuoksi draamasarjojen vuotuinen tuotantomäärä ei ole vakiintunut.

2.1 Draamasarjojen tuotantomäärät

Tekemäni taustaselvitys uusien tv-sarjojen tuotantomääristä vuosina 2000–2010 osoittaa, että neljä pääkanavaa (YLE 1, TV2, MTV3 ja NELONEN) tilasivat kyseisellä aikavälillä maksuttomille kanavilleen kausisarjoja 7-10 kpl ja minisarjoja 5-13 kpl vuosittain. Lukumäärään on laskettu yhteisesti kunkin tv-yhtiön kaikkien maksuttomien kanavien draamasarjat. NELOSELLA on lisäksi rinnakkaiskanavat Jim ja Liv, jotka kumpikin esittävät ainoastaan kotimaisten draamasarjojen uusintoja. MTV3:lla on lisäksi SubTv, joka myös esitti kotimaisten draamasarjojen uusintoja. YLE:llä on lisäksi YLE Teema ja ruotsinkielinen FST, jonka ohjelmatilastoja ei ollut saatavilla. YLE Teema ei kyseisellä aikavälillä tilannut lainkaan kotimaisia draamasarjoja. Rajasin taustaselvityksen aikavälin kyseiseksi, koska sarjatuotannot alkoivat yleistyä vasta 2000-luvulla. Kotimaiset draamasarjat olivat ennen 2000-lukua harvinaisia yksittäistapauksia, joskin erittäin suosittuja (mm. Metsolat ja Ruusun aika).

Vuoden 2011 aikana on lisäksi kahden ison kaupallisen tv-yhtiön (MTV3:n sisällä toimiva MTV AVA ja NELOSEN Kino Tv) sisälle perustetuilta maksullisilta kanavilta kultakin tulossa yksi uusi kotimainen draamasarja, joka on ensisijaisesti tuotettu kyseiselle maksukanavalle. Koska uudet kotimaiset maksukanavat ovat yleistyneet vasta muutama viime vuonna, ei maksullisille tv-kanaville tilattuja kotimaisia draamasarjoja voida

vielä tilastoida. Joten uusien kotimaisten maksukanavien draamasarjoja ei ole laskettu mukaan taustaselvitykseni kokonaismäärään. Taustaselvitystä koskevalla aikavälillä YLE puolestaan on lakkauttanut YLE 24 -kanavan, joka pääasiallisesti esitti uutis- ja ajan-kohtaisohjelmia. YLE 24:n paikalle perustettu YLE Extra, joka sekkin on jo lakkautettu, näytti live-tapahtumia ja suoria lähetyksiä populaarikulttuuri- ja urheilutapahtumista. Kanavien ohjelmatarjonnat eivät täten olisi vaikuttanut tilastoon draamasarjojen lukumääristä.

Miksi ylipäänsä draamasarjoja tuotetaan, johtuu siitä syystä, että suomalaiset katsovat paljon televisiota. Vuonna 2010 suomalaiset katsoivat televisiota keskimäärin 178 minuuttia vuorokaudessa, kun esimerkiksi v. 2000 televisiota katsottiin 168 minuuttia (Finnpanel. Tutkimustuloksia1). On todennäköistä, että suomalaiset käyttävät tulevaisuudessa enemmän aikaa television katseluun, koska tarjonta lisääntyy jatkuvasti; tv-kanavien määrää kasvaa jatkuvasti ja sen myötä ohjelmatarjonta lisääntyy. Vuonna 2002 Suomessa oli 4 maksutonta tv-kanavaa, kun taas v. 2009 vastaavia kanavia oli jo 12 kpl. Samalla mittauksen aikavälillä maksu tv-palveluiden osuus ohjelmatarjonnasta oli lisääntynyt 4 %:sta 28 %:iin. (Finnpanel. Tutkimustuloksia2.)

2.2 Draamasarjat työllistäjänä

Kotimaiset draamasarjat on audiovisuaalisen alan työllistäjänä yksi isoimmista, kun mitataan kuvauspäivien lukumääriä. Esimerkiksi kokoillan elokuvia kuvataan keskimäärin 30-35 päivää, pitkissä draamasarjoissa kuvauspäiviä on yleensä n. 50-80. Kuvauspäiviä pyritään kuitenkin jatkuvasti vähentämään.

Vaikka draamasarjojen tuotantomäärät ovat olleet kasvussa, tv-sarjojen budjetit ovat kuitenkin pysyneet muuttumattomina. Tämä on nousseiden tuotantokulujen myötä johtanut siihen, että tuottajien ainut mahdollisuus on ollut vähentää kuvauspäivien määrää. Tätä ennakoivat jo Riina Hyytiän vuoden 1997 pro gradu -työ.

Merkittävin muutos on tuotantotapojen ja -henkilökunnan ammattimaistuminen. Työtavat ovat jokseenkin vakiintuneet, ja alalla päätyökseen työskentelevät tuntevat tavat ja toimivat niiden mukaan. Ammattimaistumisen myötä alan palkat ovat nousseet, ja ns. kaveritoiminta on vähentynyt. Ihmiset osaavat hinnoitella itsensä, mutta koska sarjojen kokonaisbudjetit eivät ole nousseet suhteessa kulujen kasvamiseen, on työskentely vaikeutunut. Tuotantoja halvennetaan pääasiassa vähentämällä kuvauspäiviä, ja tahti on kiristynyt. (Hyytiä 1997, 33.)

Toinen merkittävä muutos kotimaisten draamatuotantojen työkentässä on independent- tuotantoyhtiöiden aseman vakiintuminen ja vahvistuminen. 1990-luvun alussa televisiodraamaa tuottivat pääasiallisesti vain YLE ja MTV, joilla oli aiemmin ollut oma vakituinen henkilöstönsä. 90-luvulla MTV purki oman tuotantoyksikkönsä, minkä myötä myös YLE alkoi yhä enemmän kilpailuttaa oman talonsa tuotantoja tuotantoyhtiöiden kanssa. Nykyään suomalaiset kanavat ovat ulkoistaneet hyvin pitkälti kotimaiset draamatuotantonsa. (Torkkel 2008, 24.) Tällä hetkellä, vuonna 2011, tosin YLE:n tilanne on hieman epäselvä: organisaation rajujen säästösuunnitelmien vuoksi YLE teki päätöksen, ettei kahden seuraavan vuoden aikana kanavalle osteta yhtään uutta ulkopuolista tuotantoa.

Tv-ala kehittyy ja ammattimaistuu jatkuvasti. Draamasarjojen lisäksi muuallakin audiovisuaalisella alalla kehitys on johtanut tai on johtamassa siihen, että työnkuvia ja puitteita joudutaan tarkistamaan. Mainos- ja elokuva-alalla on toistaiseksi hieman löyhempiä, mutta sielläkin aikataulut ja budjetit ovat kiristyneet huomattavasti.

Kiire ja aikataulupaine on yleensä mainostuotannoissa asiakaslähtöinen. Paljoa ei enää nähdäkseni työn tehokkuutta voi nostaa resursseja lisäämättä. (Oula Ikosen sähköpostihaastattelu 28.4.2011.)

Kuvauspaikkajärjestäjien kohdalla tilanne on audiovisuaalisella alalla yleisestikin kahtalainen; koska tuotannot hyvin pitkälti kuvataan oikeilla kuvauspaikoilla, on kuvauspaikkajärjestäjille töitä myös jatkossa, mutta toisaalta ilman yhdenmukaisten standardien luomista ei tahtia voida enää kiristää. Käyn seuraavassa luvussa tarkemmin läpi kuvauspaikkajärjestäjän työn kannalta oleellisia studio- ja lokaatio – käsitteitä sekä niiden välisiä eroja.

3 Studio vs. lokaatio

Kuvauspaikkajärjestäjällä on vastuullaan monipuolisesti erilaisia työtehtäviä. Erittelen työtehtävät tarkemmin myöhemmissä luvuissa. Tärkein kaikista työtehtävistä on kuvauspaikkojen eli lokaatioiden etsintä (Scouting). Käyn seuraavassa läpi tavallisimmat kuvauksissa käytettävät ympäristöt sekä pohdin niiden etuja ja haasteita.

3.1 Studio

Elokuvastudio on elokuvan tekemiseen tarkoitettu sisä- tai ulkotila, jonka olosuhteita voidaan hyvin pitkälti kontrolloida. Studiolla voidaan tarkoittaa myös suuria elokuvante-kokeskittymiä, joissa elokuva voidaan tehdä käsikirjoituksesta valmiiksi elokuvaksi. Niin sanotun Hollywoodin kulta-ajan studioissa jopa käsikirjoittajat työskentelivät studiolla. Tavallisesti elokuvastudio on suuri valolta suojattu hallimainen rakennus. Ikkunattoman rakennuksen valaistusta voidaan säätää halutuksi. Samoin erilaisia säitä on mahdollista luoda tarpeen mukaan. Lavasteilla saadaan kuvaan haluttu miljöö. Elokuvastudioon kuuluvaksi lasketaan myös ulkolavasteet sekä muut kuin kuvauspaikat, kuten leikkaus-tilat. Näytelmäelokuvat, tv-mainokset ja draamasarjat kuvataan joko studiossa tai lo-kaatiossa (ns. luonnollisessa paikassa). (Elokuvastudio.)

Suomessakin 1930 - 1950-luvuilla "suomalaisen elokuvan kultakaudella" isoimmilla tuo-tantoyhtiöillä oli omat studiossa, koska se oli suurempien tuotantomäärien vuoksi kan-nattavaa. 1957 alkoivat säännölliset televisiölähetykset Suomessa. (Televisio). Televi-siovastaanottimien yleistyminen osaltaan johti vähitellen yleisö- ja edelleen tuotanto-määrien tippumiseen. Lopulta omista studioista luovuttiin. Tällaisia, oman studiossa omistaneita suomalaisia tuotantoyhtiöitä olivat mm. Suomi-Filmi Oy, Suomen Filmito-lysi Oy ja Fennada-Filmi Oy. Suomessa ainoastaan muutamilla mainoselokuvatuotan-toyhtiöillä on itsellään tänäkin päivänä omia pieniä studioita.

Vastaavanlaista studio-käytäntöä ei Suomessa tätä nykyä enää ole, vaan täällä toimii ainoastaan muutama studio (mm. Angel-studiot Oy), jonka voi vuokrata määräajaksi tuotannolle. Studioiden päivävuokrat ovat erittäin kalliita, joten studioita vuokraa Suo-messa lähes ainoastaan elokuvatuotannot sekä viihde- ja mainostuotannot.

Suomessa draamasarjatuotannoissa ei juurikaan studioita käytetä tiukoista tuotantoai-katauluista ja budjeteista johtuen. Kotimaisissa draamatuotannoissa haetaan myös useasti realistista yleisilmettä, mitä autenttiset kuvauspaikat osaltaan tukevat. Toisi-naan käsikirjoitus jo vaatii kuvauspaikalta tietyt puitteet, joita ei olisi alkuunkaan mah-dollista alkaa rakentaa studioon. Esimerkiksi Helsingin Senaatintoria ja tuomiokirkon rakennuksia olisi suomalaisilla budjeteilla mahdotonta ajatella studioon, vaikka kontrol-loitavuuden vuoksi sille olisikin hyvät perusteet.

3.2 Lokaatio

Lokaatio on jo olemassa oleva kuvauspaikka, jossa elokuvan, tv-mainoksen tai draamasarjan kuvaukset suoritetaan sen sijaan tai sen lisäksi, että kuvataan studiossa. Olemassa olevalla kuvauspaikalla tarkoitetaan, että se on olemassa joko kokonaan tai osittain jo ennen kuin sinne mennään kuvaamaan. Sitä vastoin studioon luodaan kaikki alusta loppuun itse. Lokaatio ei tarkoita aina autenttista kuvauspaikkaa, siksi monesti virheellisesti luullaankin fiktiivistä kuvauspaikkaa autenttiseksi. Useasti oikea tapahtumapaikka on maantieteellisesti pitkän matkan päässä kuin missä fiktiivinen tarina kertoo lokaation olevan. Käytän tästä eteenpäin opinnäytteessäni kuvauspaikka-sanan sijaan lokaatio-sanaa, koska se on juurtunut Suomessa alan termistöön.

Nykyään kotimaiset draamasarjat kuvataan alusta loppuun lähes poikkeuksetta lokaatioissa. Tähän vaikuttaa jo pelkästään tv-sarjojen kerronnan ero verrattuna esimerkiksi elokuvakerrontaan. Elokuvassa on esimerkiksi monesti vähemmän dialogia, mikä osaltaan antaa enemmän mahdollisuuksia esitellä miljöötä tarkemminkin. Silloin lokaation puitteet täytyy kestää uskottavasti laajemmassa mittakaavassa fiktiivisen tarinan vaatimukset; lokaation täytyy kestää esittelyä myös laajempien kuvakokojen kuvissa. Draamasarjassa kerronnan rytmi on jo lähtökohtaisesti nopeampaa, mikä tarkoittaa monesti, että paikat esitellään nopeasti, jonka jälkeen siirrytään näyttelijöiden repliikkejä paremmin ilmentäviin, tiiviimpiin kuvakokoihin.

Lokaatioissa kuvaaminen on yleisesti ottaen halvempaa verrattuna studiokuvaamisen kustannuksiin. Lavasteiden materiaalit ja rakentaminen maksaa, kun lokaatioissa isoimmat puitteet on joko kokonaan, tai osittain valmiina. Tämä ei päde nyrkkisäännön lailla, koska on olemassa paikkoja, jonne ei pääse kuin maksamalla standardi-hinnan, joka on tapauksesta riippumatta aina yhtä korkea. Esimerkiksi Helsinki-Vantaan lentokentällä kuvaukset maksavat tunnilta 480e+alv 22 %. Toisinaan eteen tulee tilanteita, jolloin lokaatio tarvitaan nopeasti, mikä tarkoittaa useasti korkeampia kustannuksia, koska aikaa halvempien vaihtoehtojen kartoittamiseen ei ole; kun sopiva paikka löytyy, sinne mennään - vaikka maksamalla tavallista kalliimmin. Esimerkiksi *Villa Helena* -nimisessä draamasarjassa (esitetään Nelosella alustavan arvion mukaan v. 2012), jossa toimin kuvauspaikkajärjestäjänä, päälokaation etsintä oli jätetty tuotannollisista syistä niin myöhään, että sopivan lokaation lopulta löydyttyä oli kuvauspaikkavuokra budjetoituun verrattuna lähes kaksinkertainen. Toisinaan lokaatiota voidaan joutua lavasta-

maan radikaalistikin erilaiseksi, mikä vähentää lokaation kustannuksellista etua ns. "valmiina kuvauspaikkana" studioon verrattuna. Lokaatioissa on myös paljon järjestettäviä asioita, joiden organisoiminen maksaa, toisinaan isojakin summia. Esimerkiksi kuvatessamme ranskalaista *Farewell* - elokuvaa talvella v.2008, jouduimme siirtämään yli 150 nykyaikaista autoa Kallion ja Kruununhaan – kaupunginosista, koska *epookki* (Epookki) sijoittui vuoden 1980 Moskovaan. Jo pelkkiin lupajärjestelyihin kului tuhansia euroja. Lisäksi mm. hinausautokustannukset olivat mittavat. Kaiken kaikkiaan voidaan kuitenkin todeta lokaatiokuvaamisen olevan studiokuvaamiseen verrattuna huomattavasti halvempaa.

Lokaatiossa kuvaamisessa on haasteensakin. Koska kaikkea ympäröivää maailmaa ei voida saada kontrolliin, tarkoittaa se monesti paljon lisätyötä. Tällaisia lisätyön aiheuttajia voivat esimerkiksi äänityksen kannalta olla lähellä oleva junarata, lähellä sijaitseva lentokoneen laskeutumisreitti, vieressä käynnistymässä oleva rakennustyömaa, vilkas ajoneuvoliikenne tai vaikkapa lähistöllä asuvat ihmiset.

4 Päätöksentekohierarkia

Olen eritellyt tuotannon työntekijöitä hierarkiaan, jota on draamasarjatuotannossa totuttu noudattamaan. Hierarkialla ei tässä kohtaa tarkoiteta roolien arvottamista toisiinsa nähden. Selkeyttääkseni tiedonkulun ja päätöksentekovaltuutettujen välistä toimintaa, käytän hierarkiaa asian havainnollistamiseksi. Hierarkiaan on listattu eri lokeroihin työntekijöitä, joiden kanssa kuvauspaikkajärjestäjä tiiviisti työskentelee. Taiteellisesti vastaava ryhmä on alisteinen päätöksissään tuottajalle ja toteuttavan ryhmän vastaavat alisteisia taiteelliselle työryhmälle. Tuotantopäällikkö valvoo tuottajan määrittelemän budjetin raameissa tuotannonkulkua, joten taiteellisesti vastaavat sekä koko muu työryhmä ovat käytännössä alisteisia päätöksissään myös tuotantopäällikölle.

Esituotannossa kuvauspaikkajärjestäjä on erittäin tiiviisti yhteistyössä ohjaajan, lavastajan, kuvaajan ja tuotantopäällikön kanssa. Kuvausjaksolla kuvauspaikkajärjestäjä on luonnollisesti tiiviimmin tekemisissä oman osastonsa kanssa eli apulaisjärjestäjän ja järjestäjän assistentin, mutta myös hyvin tiiviisti ohjaajan, kuvaajan, lavastajan, apulaisohjaajan ja valaisijan kanssa. Lisäksi päivittäisiä asioita neuvotellaan puvustajan, maskeeraajan, rekvisitöörin ja mm. cateringin kanssa.

Kuvio 1. Päätöksentekohierarkia draamatuotannossa.

5 Työnkuvan määritelmä Suomessa ja Yhdysvalloissa

Lähestyn tässä luvussa kuvauspaikkajärjestäjän työtä käymällä läpi ja rinnastamalla toisiinsa Suomessa ja Yhdysvalloissa käytössä olevia ammattinimikkeitä ja työnkuvia. Vertaan Suomessa vallalla olevaa käsitystä kuvauspaikkajärjestäjän työnkuvasta ulkomailla yleisesti käytettyyn *location manager*-määritelmään. Lisäksi erittelen vielä englanninkielisen termin *property master*, joka on mielestäni nykyään syytä erottaa draamatuotannossa kuvauspaikkajärjestäjän työnkuvan määritelmästä. Erittelen nämä termit, koska Suomessa vallalla oleva kuvauspaikkajärjestäjän määritelmä on verrattain epämääräinen, kun sitä vastoin Yhdysvalloissa työnkuvien määritelmät ovat selkeät ja tarkemmin rajatut. Yhdysvalloissa yleisesti käytetty *location manager*-määritelmä on yleisesti käytössä myös muualla ulkomailla. Lisäksi mielestäni kuvauspaikkajärjestäjän työnkuvaa tulisi kehittää Yhdysvalloissa käytössä olevan mallin mukaiseksi. Kuvauspaikkajärjestäjän töitä erittelen tarkemmin myöhemmissä luvuissa.

5.1 Location manager

Vapaasti suomennettuna wikipedian mukaan *location manager* on henkilö, jonka pääasiallinen tehtävä on etsiä tuotannolle käsikirjoituksen ja taiteellisen työryhmän vision mukaiset kuvauspaikat ja hoitaa niihin tarvittavat lupa- ja sopimusasiat sekä hoitaa tuotannon tarpeiden mukaiset logistiset toimenpiteet kuvauspaikalla. Kuvauspaikkojen etsintäjaksolla *location manager* etsii itse kuvauspaikkoja, mutta myös koordinoi etsintäprosessia hänen alaisuudessaan toimiville muille *location scout*teille. *Location manager*in tulee antaa taiteellisesti vastaaville kustakin kuvauspaikasta mahdollisimman kattava selvitys eli briiffi, josta selviää kuvauspaikan kustannukset ja rajoitteet. Lisäksi hänen tulee jo alustavasti kertoa, mitä erikoisvälineistöä kuvauspaikalla vaaditaan, kertoa järjestykö lähitöltä vaivatta kaluston pysäköinti, tarvittavat tilat työryhmälle, tuotantotoimistolle ja näyttelijöille. *Location manager*in tehtävänä on myös informoida auringon valon suunnista tiettyinä kellonaikoina. *Location manager*in tulee myös jo tässä vaiheessa kertoa mahdollisista ympäristössä olevista liikennehaitoista tai rajoitteista sekä työmaista ja kuvaushetkellä mahdollisesti järjestettävistä tapahtumista kuvauspaikalla ja sen läheisyydessä. Tehtäväkuvaan kuuluu myös informoida ympäristössä mahdollisesti toimivista rikollisperheistä. Kuvausten päätyttyä *location manager*in vastuulla on järjestää kuvauspaikka kuvauksia edeltäneeseen kuntoon. Hänen tulee organisoida mahdolliset rakennusmiehet, maalarit, siivoajat jne.

Kuvausjaksolla location manager koordinoi käytännön järjestelyitä käyttämällä lokaatioissa tuotannon koosta riippuen joko yhtä tai useampaa assistant location manageria apunaan. Tällöin location manager nimen omaan keskittyy valvomaan, että kaikki ennakovalmistelujaksolla sovitut ja järjestetyt asiat toimivat suunnitelmien mukaan, eikä siis itse välttämättä ole toteuttamassa suunnitelmien täytäntöönpanoa. Tämän lisäksi location manager on valmiudessa reagoimaan kaikkiin yllättäviin asioihin. Hän toimii myös linkkinä kuvausryhmän, tuotantotoimiston ja kuvauspaikan henkilöiden ja väestön välillä. (Location manager.)

Location managerin toimenkuva on Yhdysvalloissa erittäin keskeinen lokaatioita koskevassa tuotannollisessa koordinoitiprosessissa, koska location managerin tietojen perusteella tuotantoyhtiö ja taiteellinen johto tekevät ratkaisujaan ja pohtii suunnitelmiaan. Yhdysvalloissa location managerin rooli muun tuotantoryhmän konsulttina ja lokaatiosta vastaavana päällikkönä korostuu, kun taas Suomessa on totuttu säästämään aikaa ja rahaa kuvauspaikkojen etsinnässä (scoutingissa) ja kuvauspaikkajärjestäjä on lisäksi laskettu kuvausjaksolla itse hoitavan suurimman osan suunnitelmien toteutusta käytännössä. Kun kuvauspaikkajärjestäjän rooli lokaatioista kertovana konsulttina ja järjestelyiden sujuvuudesta vastaavana valvojana korostuu, voidaan olettaa, että lokaatiot ovat juuri oikeanlaiset ja järjestelyt suunnitelmien mukaisesti hoidettu.

5.2 Location scout

Location scoutit ovat ympärivuotisesti, mahdollisesti ympäri maailmaakin kuvauspaikkoja etsimässä olevia henkilöitä, jotka saavat ohjaajalta ja lavastajalta briiffit ja tuottajalta budjetin, jonka mukaisesti he etsivät sopivia kuvauspaikkoja toisinaan useain eri tuotantoon samaan aikaan. Location scoutit eivät osallistu kuvausjaksolle. (Location scout.) Toisinaan tuotannolla on esimerkiksi aikataulullisista syistä location scout ja location manager erikseen.

5.3 Property master

Property master (rekvisitööri) on vastuussa kaiken esineistön ja rekvisiitan hankkimisesta, ostamisesta ja valmistamisesta mitä kussakin lokaatioissa tarvitaan. Rekvisitööriin ei itse tarvitse rakentaa kaikkea, mutta jos kyseessä on jokin erityisosaamista vaativan

esineen valmistus, hänen vastuullaan on ostaa toimeksianto ja huolehtia asianmukaisesta kuljetuksesta kuvauspaikalle. (Property master.) Rekvisitööri toimii lavastajan alaisuudessa lavastajan ohjeiden mukaisesti. Esimerkiksi Yhdysvalloissa rekvisitööriin kuuluu hankkia oikeastaan mille tahansa osastolle tavallisuudesta poikkeavia asioita ja esineitä. Sellaisia voi olla mm. aseet, erityisvaatteet, eläimet, erikoiset kulkuneuvot jne. Suomessa, kuten varmasti Yhdysvalloissakin, asioista neuvotellaan kuitenkin tapauskohtaisesti eri osastojen välillä mitä kukin hankkii itse ja mikä jää rekvisitööriin hankittavaksi.

5.4 Kuvauspaikkajärjestäjän määritelmä Suomessa

Kari Pirilä ja Erkki Kivi määrittelevät *TEOS*-kirjassaan kuvauspaikkajärjestäjän työnkuvan seuraavasti:

Kuvauspaikkajärjestäjä (location manager) etsii kuvauspaikat, valokuvaa tai videokuvaa, esittelee ehdotuksensa päälavastajalle ja ohjaajalle, neuvottelee kuvauspaikkaan liittyvistä maksuista ja kuluista, osallistuu valittujen kuvauspaikkojen lopulliseen tarkistukseen ennen kuvauksia, sopii kuvauspaikan ruokailu- ja saniteettipalveluista, järjestää tilapäisen pysäköinnin vaatimat luvat ja apu työvoiman liikenteen ohjaamiseen. Kuvausten aikana huolehtii kuvauspaikalla mahdollisesti esiintyvien häiriöiden poistamisesta, järjestää tarvittavat odottelu- ja taukotilat näyttelijöille ja avustajille, pitää yllä järjestystä ja vastaa kuvausalueen siivoamisesta ja mahdollisten vaurioiden korjaamisesta kuvausten päätyttyä. (Pirilä & Kivi 2010, 117-118.)

Kuvauspaikkajärjestäjä huolehtii elokuvatuotannon kuvauspaikkojen etsimisestä yhdessä ohjaajan ja lavastajan kanssa, kuvauspaikkojen järjestelystä, kuten kuvausluvista, parkkipaikoista, saniteettitiloista ja huoltotiloista sekä tuotannon käytännön logistiikasta eli kuljetuksista ja kyydityksistä, niiltä osin kuin osastot eivät itsenäisesti niitä hoida. (Kuvauspaikkajärjestäjä.)

Suomessa kuvauspaikkajärjestäjän titteli eritellään monesti vieläpä kahdeksi eri toimenkuvaksi: *location scout* eli kuvauspaikkojen etsintä ja kuvauspaikkajärjestäjä. Käytän *location scout* -termiä, koska Suomessa käsite on vakiintunut yleisesti alan termistöön. Suomen kielessä termille ei ole vakiintunutta, vastaavaa tehtävänimikettä. Työnkuvan jakamisen taustalla on monesti aikataululliset syyt tai pikemminkin tuotannon aikataulujen muuttuminen, jolloin alun perin mukaan saatu kuvausjärjestäjä ei enää välttämättä pääsekään osallistumaan kuvauksiin. Tässä kohtaa tuotantoon joudutaan palkkaamaan toinen henkilö. Näin työ on jaettu pakon sanelemana kahteen eri osa-

alueeseen: location scout ja kuvauspaikkajärjestäjä. Suomessa alalla työskentelee myös muutamia pelkästään kuvauspaikkojen etsintään keskittyviä location scouteja. On kuitenkin aina tiedonkulun kannalta sekä kuvauspaikkajärjestäjän, että tuotantoyhtiön etu, kun yksi ja sama henkilö hoitaa sekä kuvauspaikkojen etsinnän, että varsinaiset kuvausjärjestelyt. Käytän opinnäytetyössäni jatkossa location scout -sanaa.

5.5 Kuvauspaikkajärjestäjän työnkuva Suomessa vs. Yhdysvalloissa

Mielestäni draamasarjoissa kuvauspaikkajärjestäjien työnkuva tulee jatkossa määritellä Yhdysvalloissa käytössä olevan määritelmän mukaisesti, jolloin kuvauspaikkajärjestäjä pääasiallisesti koordinoi ja valvoo omaa osastoaan avustaville henkilöille tehtävien suorittamista delegoiden, eikä niinkään itse ole lähtökohtaisesti toteuttamassa kaikkia järjestysosaston vastuulla olevia töitä. Toki kaikki se suoritettava työ tehdään mitä valvonta- ja suunnittelutyön ohessa ehditään.

Koska kiireellisessä aikataulussa ei ole varaa yhdenkään minuutin hukkaamiseen, täytyy järjestelyt lokaatioissa ja niiden välisillä siirtymäosuuksilla olla varmasti ja täsmällisesti hoidettuina etukäteen. Mikäli kuitenkin vähäisten valmistelupäivien ja kiireellisen kuvausjakson aikana oletetaan kuvauspaikkajärjestäjän hankkivan kuvauspaikkojen lisäksi vielä rekvisiitta-autot, eläimet, aseet – ja muuta erikoisrekvisiittaa, ollaan tuotannollisesti riskialueella. Tämän vuoksi kuvauspaikkajärjestäjälle koituu ylityötunteja. Lisäksi riski virheisiin kasvaa, koska aikaa ei jää valvontatyölle, jolla varmistetaan kaikkien järjestelyjen olevan hoidossa. Yksi ihminen ei yksinkertaisesti pysty olemaan kahdessa paikassa samaan aikaan. Erityisrekvisiitan, kulkuneuvojen tai eläimien hankkiminen tarkoittaa myös niiden näkemistä ja hyväksymistä paikan päällä. Tästä muodostuu selkeä aikataulullinen ongelma, johon ratkaisu olisi se, että tehtävät eriytetään täysin oman toimenkuvan vastuulle. Kuvauspaikkajärjestäjän vastuulla on huolehtia ja koordinoita, että tarvittavia hankintoja tekee joku toinen.

6 Esituotanto

Kuvauspaikkajärjestäjän työt painottuvat pitkälti esituotantoon ja kuvauksiin. Kuvauspaikkajärjestäjä aloittaa työnsä tuotannossa yleensä 2-3 kuukautta ennen kuvauksia, mutta tähän ei ole olemassa mitään nyrkkisääntöä. Kaikki riippuu lopulta siitä, kuinka

monta valmistelupäivää tuottaja on budjetoanut kuvauspaikkajärjestäjän työlle. Itse olen ollut hyvin erilaisia aikatauluja noudattavissa tuotannoissa: toisessa tuotannossa lokaatioiden etsintä on aloitettu hyvissä ajoin kuukausia ennen, toisessa etsintäaika on minimoitu ja jätetty ainoastaan kuukauteen ennen kuvauksia. Erittelen seuraavassa kuvauspaikkajärjestäjän töitä kronologisessa järjestyksessä siten, kuin ne työsopimuksen kirjoittamisen jälkeen etenevät ja siten, kuinka itse olen tottunut työskentelemään.

6.1 Käsikirjoituksen lukeminen ja käsikirjoituksen purku

Ensimmäiseksi työsopimuksen allekirjoitettuaan kuvauspaikkajärjestäjä saa käsikirjoitukset, jotka hän lukee huolellisesti läpi. Itselläni on tapana ensiksi lukea käsikirjoitukset kertaalleen läpi pelkästään orientoituakseni tarinan maailmaan. Tässä vaiheessa en tee tekstistä muistiinpanoja. Kuvauspaikkajärjestäjälle on tärkeää saada visuaalinen kuva tarinan maailmasta ja siitä, millaisia tarinan lokaatioiden tulisi kussakin kohtauksessa käsikirjoituksen toiminnan kannalta olla. Tämän jälkeen käsikirjoitus puretaan lokaatioiksi, tehdään merkinnät ja huomiot mahdollisten erikoisjärjestelyiden osalta; on ensisijaisen tärkeää, että heti alussa on listattuna kaikki mahdolliset kuvauspaikkajärjestäjän työhön vaikuttavat asiat, jotta kuvauspaikkajärjestäjä kykenee tarkoin organisoimaan ja aikatauluttamaan itselleen töiden järjestyksen.

Purussa merkitään lokaatioiden kohdalle päivämäärä, jolloin olisi toiveena kuvata, eritellään onko kyseessä päivä vai yö, onko lokaatiossa interiööri- (sisätila) vai pelkästään exteriööri- (ulkotila) kuvauksia ja arvio montako kuvauspäivää kussakin lokaatiossa tultaisiin olemaan. Tuotantopäällikkö osaa parhaiten arvioida, kuinka monta päivää kussakin paikassa olisi toiveena kuvata, koska hän tietää näyttelijäestot ja ylipäänsä enemmän jo tehdyistä tuotannon suunnitelmista. Käsikirjoituksesta pystyy itsekin määrittelemään vaadittavien päivien lukumäärän purkamalla käsikirjoitussivut 1/8-osiin ja vertaamalla lokaatiokohtaisesti 1/8-osia käytäntöön, että draamasarjaa kuvataan päivässä n. 8 käsikirjoitussivua. Tämäkään ei ole mikään vakiintunut määrä, vaan päivässä kuvattava sivumäärä voi vaihdella hyvinkin paljon tuotannosta riippuen. Olen ollut draamasarjassa, jossa lokaatioissa kuvattiin päivästä riippuen 12-15 käsikirjoitussivua koko tuotanto alusta loppuun. Toisaalta olen ollut draamasarjassa, jossa päivässä kuvattiin 6 käsikirjoitussivua. Tämä on tuotanto- ja tuotantoyhtiökohtaista – toisinaan tehdään nopeasti, silläkin uhalla, että lopputulos näyttäisi halvemman näköiseltä.

Lokaatioiden listauksen jälkeen eritellään käsikirjoituksesta autot ja merkataan kohtaukset, joissa niitä tarvitaan. Tämän jälkeen merkataan muut kulkuneuvot ja eläimet sekä listataan erikoisjärjestelyt. Esimerkiksi mikäli käsikirjoituksessa on määritelty kohtaustapahtuvaksi sateessa, tarkoittaa tämä, että paikalle on järjestettävä sadetus, koska ei voida tiukassa aikataulussa odottaa sopivaa sadepäivää ja siirtää kyseisen kohtausten kuvauksia. Sateen lisäksi tarvitaan monesti erikoisajoneuvoja – kuten poliisi- tai paloautoja. Jotta lokaatio saadaan kontrolliin, täytyy toteuttaa liikennejärjestelyjä. Lisäksi käsikirjoitus vaatii mm. lavastettuja tulipaloja, savutuksia, räjäytyksiä tai isojen alueiden ”putsaamista” nykyaikaisista autoista tai muista esineistä ja asioista, jos kyseessä on joki tietty epookki.

On tärkeää, että vaativien ja isojen kohtausten valmistelut aloitetaan jo hyvissä ajoin scouting-vaiheen aikana, sen sijaan, että jätettäisiin ne hoidettavaksi scoutingin jälkeiselle kuvausten ennakkovalmistelujaksolle. Siinä vaiheessa esimerkiksi ison räjäytystehosteen tai tilapäisten liikennejärjestelyiden koordinointi voi olla esimerkiksi lupaasioiden pitkän käsittelyajan vuoksi jo liian myöhäistä suunnitella ja ylipäänsä saada tekijöitä sitä toteuttamaan. Monesti sovitaan tuotannon alussa, ottaako kuvauspaikkajärjestäjä vai tuotantopäällikkö vastuulleen erikoistehostehenkilökunnan tilaamisen ja koordinoinnin. Kuvauspaikkajärjestäjän on helpompaa koordinoita suoraan erikoistehosteryhmän kanssa asioista, koska kuvauspaikkajärjestäjä tuntee lokaation rajoitteet ja mahdollisuudet sekä tietää parhaiten suunnitelmista, joita aiotaan toteuttaa lokaatioissa. Kun taas tuotantopäällikkö on monesti kerrotun tiedon varassa, millaisia suunnitelmia on laadittu toteutettavaksi kuvauspaikalla. Kaikki suunnitelmat on luonnollisesti alisteisia käytettävissä olevalle budjetille.

Edellä mainitut esimerkit ovat kuvauspaikkajärjestäjän vastuulla: hänen ei tarvitse itse hoitaa esimerkiksi savutuksia, tulipaloja, sadetuksia tai räjäytyksiä, mutta hänen tulee huolehtia, että erikoistehosteita koordinoimaan on palkattu joku. On viime kädessä tuotantopäällikön ja tuottajan vastuulla, että jokainen käsikirjoituksen edellyttämä asia on hoidossa ja suunnitelmien toteuttamiseksi on palkattu riittävä määrä henkilökuntaa.

6.1.1 Briiffi taiteellisten vastaavien kanssa

Käsikirjoituksen lukemisen jälkeen kuvauspaikkajärjestäjä tapaa tuottajan tai tuotantopäällikön, lavastajan, kuvaajan ja ohjaajan. Palaverissa käydään läpi, mikä on *genre*,

(Genre) jos kyseessä on genre-tuotanto, ja selvennetään halutaanko tässä tuotannossa noudattaa nimenomaisen genren ominaispiirteitä vai esimerkiksi hieman soveltaa niitä. Lisäksi on olennaista määrittellä, mihin ajanjaksoon tai -jaksoihin tarinan tapahtumat sijoittuvat.

Ohjaaja on yhdessä lavastajan ja kuvaajan kanssa tarkkaan määritellyt tuotannon visuaalisen tyylin, jota lokaatioiden tulee tukea. Monesti painotetaan elokuvallisuutta, mikä tässä kohtaa tarkoittaa, että paikat ovat esteettisesti kauniita ja että niistä on tilavuutensa ja luonteensa puolesta muokattavissa näyttävät puitteet kullekin kohtaukselle.

Jos lokaatioita on paljon ja scouting-aika on lyhyt, minulla on briiffin yhteydessä tapana kysyä ohjaajalta, mitkä käsikirjoituksen lokaatiot ovat hänelle kaikkein tärkeimpiä ja, mihin lokaatioihin halutaan scoutingissa ensisijaisesti panostettavan. Käymme palaverissa lokaatiot läpi käsikirjoituksen mukaisen toiminnan kannalta. Yleensä tästä keskustelusta selviää, millaista toimintaa ohjaajalla on tarkoitus toteuttaa missäkin lokaatiossa. Toiminta vaikuttaa oleellisesti siihen, kuinka paljon tilaa tarvitaan esimerkiksi mahdollista taistelukohtausta varten. Lisäksi ohjaajalla voi olla mielessä joku tietty toiminta, jota hän tahtoo näyttelijän tekevän – vaikkapa paistaa leipää leivinuunissa. Toisinaan ohjaaja tietää heti sanoa, että jotakin pientä kahvihetkeä varten ei tarvitse etsiä varta vasten omaa lokaatioonsa, vaan tarkoitukseen riittää hyvin joku saman kuvauspäivän sisälle aikataulutetun muun lokaation paikka, jota ei ole vielä näytetty. Nämä ovat työajan hyödyntämisen kannalta kullanarvoisia neuvoja kuvauspaikkajärjestäjälle.

6.1.2 Scoutingin kustannusarvion laatiminen

Yleensä tuottajat haluavat mahdollisimman nopeasti tietää, mitä mikäkin lokaatio kaikkine järjestelyineen tulee maksamaan. Siihen ei pystytä koskaan vastaamaan etukäteen täysin täsmällisesti. Tähän selityksenä on jo pelkästään ihmisten erilaisuus; toiselle voi riittää autotallin lainasta pienikin korvaus, kun taas toinen haluaa todella hyötyä lainaamisesta. Tuottajan onkin luotettava kuvauspaikkajärjestäjän ammattitaitoon ja uskottava, että yritetään aina päästä kustakin tilanteesta mahdollisimman pienillä kustannuksilla.

Taiteellisesti päävastuullisilta saadun briiffin jälkeen on helpompi alustavasti hahmotella kustannuksia, kun on kuullut laadittuja suunnitelmia. Suunnitelmiin tulee luonnollisesti

matkan varrella tarkennuksia ja muutoksia, mutta lähtökohtaisesti selviää millä kustannustasolla joudutaan liikkumaan. Ja koska tuotantopäällikkö tai tuottaja on mukana briiffissä, kertoo hän samassa yhteydessä taiteellisten suunnitelmien budjetilliset raamit. Tuottaja on määritellyt budjetilliset raamit käsikirjoituksen pohjalta jo kauan ennen briiffiä taiteellisten osastovastaavien kanssa käytyjen keskustelujen pohjalta. On toisinaan kuitenkin paradoksaalista, että tuottaja on hyväksynyt käsikirjoituksen sisällön, mutta ei siitä huolimatta ole budjetoinut alkuunkaan tarpeeksi varoja käsikirjoituksen mukaisen sisällön toteuttamiseksi.

Kustannuksiin vaikuttaa, kuinka tasokkaita esimerkiksi asuntojen halutaan olevan; jos käsikirjoitus tapahtuu lähes kokonaan kerrostalolähiössä, on esimerkiksi asuntolokaatioiden vuokratkustannukset lähtökohtaisesti matalammat. Jos sitä vastoin käsikirjoitus sijoittuu esimerkiksi erittäin varakkaiden henkilöiden elämään, todennäköisesti asuntojen ja talojenkin tulee olla kalliin näköisiä, mikä yleensä merkitsee korkeampia kustannuksia. Tämän jälkeen määrittävin tekijä, joka vaikuttaa kustannuksiin, on käsikirjoituksen sivujen määrä. Sivujen määrästä selviää, kuinka paljon on tarkoitus kussakin lokaatiossa kuvata. Erikoisjärjestelyt ovat myös yleensä kalliita; esimerkiksi liikennejärjestelyihin uppoaa pitkässä draamasarjassa useita satoja tai jopa tuhansia euroja, kun halutaan esimerkiksi pysäyttää liikennettä tai vaikkapa sulkea kokonaan jokin taajaman tie. Kun esimerkiksi *epookissa* (Epookki) halutaan välttää nykyaikaisten autojen kuvissa esiintyminen, tarkoittaa se, että katu täytyy sulkea ja siirtää autot toisaalle mm. hinausautoja käyttämällä. Autojen ja muiden kuvissa näkyvien kulkuneuvojen vuokraaminen pitkäksi aikaa on myös kallista. Lisäksi kulkuneuvoille tarvitsee sopia kuskit tai järjestää esimerkiksi trailerikuljetus, mistä aina koituu kustannuksia.

6.2 Scouting

Kun kuvauspaikkajärjestäjä on lukenut ja purkanut käsikirjoitukset, hän määrittää itselleen lokaatioiden etsinnän eli scoutingin aikataulun, jossa scoutattavat lokaatiot listataan tärkeysjärjestykseen sen perusteella, kuinka haastaviksi kuvauspaikkajärjestäjä lokaatioiden scoutauksen arvioi.

Yleensä kotilokaatiot on kaikkein haastavimpia scoutattavia, koska useasti niissä pyritään kustannus- ja aikataulusyistä olemaan monta päivää peräkkäin. On aikataulullisesti helpompaa ja kustannuksellisesti edullisempaa, kun esimerkiksi näyttelijöiden, joita

tarvitaan ainoastaan tietyssä kotilokaatiossa, kohtaukset kuvataan peräkkäisinä päivinä. On myös lavastuksellisesti edullisempaa kuvata kaikki saman lokaation kohtaukset peräkkäisinä päivinä, jolloin lavastusta ei tarvitse joka kerta toteuttaa uudelleen. Tämä voi yksityisille omistajille olla kynnyksysymys, koska harvemmin talon asukkaat pysyvät kuvausten aikana elämään omaa arkeaan täysin normaalisti. Lisäksi kotilokaatioiden scouttaaminen on vaivalloista ja hidasta verrattuna esimerkiksi julkisten rakennusten scouttaamiseen, koska yksityisten ihmisten kodeista ei ole olemassa minkäänlaista julkista rekisteriä tai kuvapankkia. Kuvapankkeja on toki kullakin kuvauspaikkajärjestäjällä tahoillaan, mutta mitään yleistä kuvapankkia ei ole olemassa. Kuvauspaikkajärjestäjä joutuukin ajamaan paljon autolla etsiessään sopivan näköisiä lokaatiota. Koska mitään yleistä talokohtaista yhteystietorekisteriä ei ole olemassa, on kuvauspaikkajärjestäjän mentävä pimuttamaan tuntemattomien ovikelloa ja neuvotella kuvausmahdollisuudesta.

Kuvausryhmillä on toisinaan jo lähtökohtaisesti lista muutoksista tai lavastustöistä mitä haluttaisiin talosta riippumatta suorittaa. Voi muodostua erittäin haastavaksi saada läpi kaikkia talossa suoritettavia lavastustoiveita tai muutoksia. Tämä voi monesti johtaa siihen, että vaikka olisi jo löydetty lähes täydellinen talo, joudutaan siitä luopumaan, koska asukas ei tahdo kotiaan muutettavan liikaa. Toisinaan taiteellisen johdon kriteerit ovat erittäin haasteelliset, jolloin aikaa sopivan lokaation löytämiseksi kuluu reilusti enemmän. Ja vaikka visuaalisesti täydellinen lokaatio löytyisikin, on aina puntaroitava, kuinka järkevä lokaatio on tuotannollisesti.

Koska Suomessa draamasarjat kuvataan pitkälti pääkaupunkiseudulla, on lokaatioiden löydyttävä samoilta suunnilta. Kun etäisyys kasvaa, kasvavat kustannuksetkin. Pitkän matkan päähän ei ole varaa lähteä, koska tällöin kuvausryhmälle täytyy maksaa päivärahaa normaalin päiväkorvauksen lisäksi. Myös kuljetuskalustoa ja polttoainetta tarvitaan lisää. On myös arvioitava, kuinka paljon lisäkustannuksia koituu, jos esimerkiksi lokaatiossa ei ole juoksevaa vettä, sähköä, kunnollisia parkkipaikkoja tai isompien kalustoautojen mentävää tietä. Mikäli paikka on visuaalisilta puitteiltaan täydellinen, mutta tuotannollisesti erittäin haastava, on siinä vaiheessa laskettava mahdollisimman tarkkaan, kuinka kalliiksi lokaation valmistelut tulisivat ja puntaroitava olisiko budjetin raameissa lokaatioon järkevää tai ylipäätään mahdollista mennä. Lisäksi aikataululliset seikat on otettava huomioon. Mikäli esimerkiksi lokaatioon on vaikeaa ja hidasta kulkea kalustoautoilla, lyhentyä varsinainen kuvausaika samassa suhteessa.

Ennen kotilokaatioiden scouttausta arvioidaan, onko muista lokaatioista joku lavastukseltaan, erikoistehosteiden vuoksi tai esimerkiksi liikennejärjestelyiltään erityisen haasteellinen. Mikäli tällaisia suunnitelmia on, täytyy lokaatiot niitä varten scoutata ensiksi, koska esimerkiksi pelkästään joidenkin isojen räjäytysten tai massiivisten liikennejärjestelyjen lupien anomiseen ja koordinoimiseen voi mennä viikkoja. Epookin lavastus on myöskin erittäin aikaa vievää työtä. Suomessa erikoisjärjestelyiltään poikkeukselliset tuotannot ovat kuitenkin audiovisuaalisen alan vuotuiseen tuotantomäärään nähden melko harvinaisia, mutta esimerkiksi epookkia tehdään säännöllisesti.

Seuraavaksi scoutataan paikat, joissa on tarkoitus käsikirjoitussivumäärien mukaan kuvata enemmän kuin yksi päivä. Tällaisia voivat olla jotkut julkiset rakennukset mm. kirjasto, joki virastotalo, kirkko, tori tai uimaranta. Koska paikat ovat julkisia, tarkoittaa se, että paikat ovat tarkoitettu ihmisten käytettäväksi eikä niitä ole lähtökohtaisesti ajateltu suljettavaksi moneksi päiväksi kuvausryhmien käyttöön. Tämä asettaa monesti haasteita. Yöaikaan paikat olisivat kylläkin käytettävissä, mutta koko kuvausjaksoa ei monestikaan pystytä fiktiivisen vuorokaudenaikojen vaihtelun vuoksi yöaikoihin suorittamaan. Yleensä silloin yritetään scoutata esimerkiksi yksityisiä, suljettuja tai vähän käytössä olevia, syrjäisiä tai esimerkiksi juuri remontin tai purkusuunnitelmien vuoksi käytöstä kokonaan tai väliaikaisesti poistettuja rakennuksia tai ulkolokaatioita. Kesälooma-aika onkin kuvausryhmille tässä suhteessa yksi oleellinen ja aikataulutusta helpottava tekijä. Suomessa kuvataan muutenkin erityisesti kesällä valoisan ajan hyödyllisyyden vuoksi. Kesällä on myös tuotannollisesti edukasta kuvata; lähtökohtaisesti ei tarvitse varautua työryhmän, näyttelijöiden, kulkuneuvojen ja tilojen lämmitykseen eikä tarvitse huolehtia lumien aurauksesta, kaluston sulatuksesta tai suojauksesta.

Viimeiseksi jätetään ns. ”pikkulokaatiot”. Nämä ovat lokaatioita, jotka ovat yhtenä osana saman päivän sisällä kuvattavasta isommasta lokaatiomäärästä. Tällaisissa paikoissa viivytään useasti vain puolipäivää, muutama tunti tai vain pieni hetki. Nämä ovat draamatuotannossa useasti ”aikataulullisia pikkupalikoita”, joita voidaan aikataulutusvaiheessa vaihdella kuvauspäivältä toiselle kivuttomammin kuin esimerkiksi lokaatioita, joissa on tarkoitus viipyä kokonainen kuvauspäivä tai pidempään. Nämä pikkulokaatiot tarkoittavat ainoastaan aikataulullisessa mielessä pieniä lokaatioita, ne eivät ole niitä kokonsa vuoksi. Lokaatio voi lyhyestä kestostaan huolimatta olla fyysisesti vaikka kuinka iso ja vaatia mittavaa valaisua ja järjestelyjä, jos se on oleellinen kohta käsikirjoi-

tuksen kannalta. Pikkulokaatiot yritetään jo scouting-vaiheessa niputtaa samalle suunnalle, jotta siirtymiin kuvauspaikalta toiselle ei tuhraantuisi yhtään kallista kuvausaikaa.

Monesti hyvät ideat kehittyvät vähitellen, kumulatiivisella tavalla, selvästi briiffin kuulemisen jälkeen. On pitänyt puntaroida, pohtia ja käydä valokuvaamassa montaa erilaista paikkaa ennen kuin lopullinen määräävä idea lokaation suhteen syntyy. Yleensä vieläpä tavalla, että hylätyt ideat ovat vahvistaneet sitä visiota, millainen lokaation tulisi olla. Lokaatio-vaihtoehdot toinen toisensa jälkeen antavat virikkeitä oikeaan suuntaan ja ruokkivat ohjaajan, kuvaajan, lavastajan ja kuvauspaikkajärjestäjän vision tarkentumista.

6.3 Kuvausten valmistelut

Kun lokaatiot ovat löytyneet, aletaan valmistella kuvauspaikkoja kuvausjaksoa varten. Tämä voi monesti olla hyvinkin raskasta aikaa kuvauspaikkajärjestäjälle, koska perusasioiden lisäksi matkan varrella yleensä tulee kuvausryhmältä lisätoiveita ja tarkennuksia, joita täytyy yrittää tiukassa aikataulussa myös toteuttaa. Tässä vaiheessa lisääntyy monesti ylityöt.

6.3.1 Luvat ja sopimukset

Scouting-vaiheen hektisyyden vuoksi kotilokaatioista tehdään monesti alustava suullinen sopimus, mikä ei ole millään muotoa pätevä – niin kuitenkin kiireessä yleensä menetellään. Toisinaan on aikaa allekirjoittaa lopullinenkin kuvauspaikkasopimus.

Julkisiin paikkoihin tarvitsee anoa luvat ainoastaan, jos kuvaukset vaativat poikkeusjärjestelyjä. Poikkeusjärjestelyjä on esimerkiksi parkkipaikkojen varaaminen katuosuudelta liikennemerkein tai mikäli esimerkiksi yleiseen puistoon pystytetään jokin lavaste tai muu rakennelma. Mikäli esimerkiksi lokaatio on uimahalli tai hotellin neuvotteluhuone, tehdään tarvittavat varaukset aikataulukirjaan tms.

Oma lukunsa on kaupungin, pelastusviranomaisten ja muiden viranomaisten, järjestöjen, valtion ja muiden tahojen lupa-anomukset, jotka voivat toisinaan olla byrokratiasta johtuen hyvinkin työläitä ja aikaa vieviä. Esimerkiksi mikäli ajoradalla on tarkoitus pysäyttää ajoneuvoliikennettä, on liikenteenpysäyttäjien oltava virallisesti poliisin tehtä-

vään hyväksymiä. Tämä tarkoittaa, että liikennettä pysäyttävillä henkilöillä tulee olla ajokortti ja puhdas rikosrekisteri. Poliisi tarkistaa ennen luvan myöntämistä tehtävään osoitettujen henkilöiden tiedot ja myöntää vasta, kun pysäyttäjänä on asianmukaiset henkilöt. Itse liikenteenpysäyttämiseen tulee anoa lupa erikseen maanomistajalta. Esimerkiksi mikäli liikennettä aiotaan pysäyttää Helsingissä, on lupataho Helsingin kaupungin rakennusvirasto.

Toisinaan voi joutua kuvausten vuoksi olemaan yhteydessä saman asian tiimoilta useankin lupatahon kanssa. *Tappajan näköisessä miehessä* kuvauksissa räjäytettiin vanha työmaaparakki. Löydettyäni sopivan kuvauspaikan ja sopivan parakin, minun täytyi saada räjäytykselle hyväksyntä ensin maanomistajalta. Maanomistajalle täytyi lisäksi tehdä selvitys mistä materiaaleista parakki on valmistettu ja selvitys mitä aineita käyttämällä räjäytys suoritetaan. Kunnes lupa maanomistajalta oli saatu, anoin räjäytykselle lupaa poliisilta ja pelastuslaitokselta. Poliisilta lupa tarvittiin, koska räjäytys toteutettiin yöaikaan ja jonkin matkan päässä oli vähäistä asutusta. Vaikka asutus oli varsin kaukana räjäytyspaikasta, lupa piti anoa voimakkaan äänen vuoksi. Pelastuslaitokselta lupa täytyi saada turvallisuusasioiden vuoksi. Palotarkastaja arvioi etäisyyden lähimpiin mahdollisesti syttyviin materiaaleihin ja kertoi tarvittavat toimenpiteet mitä tulee toteuttaa ennen kuin räjähdys on mahdollista suorittaa. Lisäksi ympäristökeskukselle tuli ilmoittaa materiaalit, joita räjähteet ja parakki sisälsi.

6.3.2 Lokaatioiden valmistelu

Sen jälkeen tai samalla, kun lupia anotaan ja sopimuksia allekirjoitetaan, aletaan hoitaa kuvauspaikkaa kuvauskuntoon. Tämä vaihe vaihtelee tuotannosta riippuen hyvin paljon. Kun esimerkiksi tehdään epookkia, täytyy kaikki nykyaikainen kitkeä pois.

Perustöihin kuuluu selvittää, missä on lokaation saniteettitilat, puku/maski-tila, catering-piste, vesipiste, ruokailu- ja sosiaalitilat, selvittää minkälaiset sähköulostulot lokaatiossa on valmiina ja ratkaista keinot, miten helpoiten ja halvimalla tarvittavaa sähköä paikalle saadaan. Toisinaan ulkoa käsin toteutettavaa valaisua varten tilataan henkilönostimia, jotka kuvauspaikkajärjestäjä tilaa ja koordinoi nostimet valaisijan osoittamalle paikalle. Lisäksi kuvauspaikkajärjestäjän täytyy ottaa etukäteen selvää roudausreiteistä sekä suunnitella tarkkaan parkkipaikat, ajo-ohjeet ja kulkureitit lokaatioon. Ajo-ohjeissa on huomioitava isoimpien autojen mitat reittejä suunniteltaessa. Tämä

tarkoittaa, että reitti on ajettava kertaalleen läpi. Tässä vaiheessa kuvauspaikkajärjestäjä myös ottaa selvää lokaation häiriötekijöistä ja ryhtyy toimeen niiden kontrolloimiseksi.

6.3.3 Kulkuneuvot ja eläimet

Käsikirjoituksen purkamisen yhteydessä kuvauspaikkajärjestäjä on listannut kussakin kohtauksessa tarvittavat autot. Mikäli kyseessä on nykyhetkeen sijoittuva draamasarja, jossa tarvitaan vähäinen määrä autoja, voi kuvauspaikkajärjestäjä kyetä hankkimaan autot itse. Usein käytetään hyväksi työryhmän käyttöön tuotannon ajaksi vuokrattuja autoja, mikäli ne ominaisuuksiltaan ja ulkonäöltään ovat tarkoitukseen sopivia. Tässä etuna on se, että autot kulkevat päivästä toiseen kuvausryhmän mukana ja niillä on aina kuljettajansa. Lisäksi tällöin säästetään autojen vuokratukustannuksissa, kun jokaisesta rekvisiitta-autosta ei tarvitse erikseen vuokrata. Usein tuotantoyhtiöllä on sponsori-sopimus jonkin autofirman kanssa, mikä määrittelee rekvisiitta-autot hyvin pitkälti. Mutta jos tehdään esimerkiksi epookkia ja autoja on kymmenittäin, on niitä koordinoimaan palkattava erikseen oma henkilönsä.

Kuvauspaikkajärjestäjän vastuulla on eläinten koordinointi. Kuvauspaikkajärjestäjä listaa käsikirjoituksesta kaikki vaadittavat eläimet ja jos eläinten määrä on vähäinen, hän kykenee monesti hankkimaan eläimet itse. Jos eläinten määrä on iso, on eläimiä koordinoimaan palkattava oma henkilönsä.

6.3.4 Tekninen recce ja tuotantopalaveri

Yleensä noin viikkoa ennen kuvauksia suoritetaan tekninen kartoitus- ja suunnittelukäynti eli recce. Recce tarkoittaa ammattikielessä kuvauspaikkojen ennakkokatselmusta ja se tulee sanasta reconnaissance eli tiedustelu. Reccen tarkoitus on, että kuvauspaikalla käydään läpi kaikki kuvaustilanteeseen liittyvät asiat, kuten kuvauspaikkajärjestelyt, kuvasuunnitelma, valaisutyöt, lavastus ja rekvisitointi sekä mahdolliset muut esille tulevat, aikatauluun vaikuttavat seikat tai lisätyövoiman tarve. Recceen osallistuvat yleensä ohjaaja, kuvaaja, lavastaja, valaisija, kuvauspaikkajärjestäjä, apulaisohjaaja sekä tuotantopäällikkö. Jokainen tekijä tekee oman recce-muistionsa katselmuksen perusteella, mutta vain apulaisohjaajan tai tuotantopäällikön muistio julkaistaan laajemmin työryhmän vastaaville tekijöille. Recce on tärkeä osa tuotantoa, koska sen

avulla tekijöille piirtyy tarkka kuva halutusta lopputuloksesta sekä niistä olosuhteista, joissa haluttu lopputulos on yhdessä päätetty toteuttaa. (Recce.)

Recellä kuvauspaikkajärjestäjä osoittaa apulaisohjaajalle tarkasti mistä roudataan kalusto ja mitä reittiä työryhmä kulkee lokaatioon, jos se on eri reitti kuin kaluston kuljetamiseen tarkoitettu reitti. Kuvauspaikkajärjestäjä näyttää apulaisohjaajalle myös sosiaalitulat, saniteettitulat sekä tilat puvustajan ja maskeeraajan käyttöön. Kaikki edellä mainitut asiat tulee saattaa apulaisohjaajan tietoon, jotta hän lopullisia aikatauluja suunnitellessaan tietää mahdollisimman tarkasti arvioida tarvittavat ajat mitä mihinkin kuluu ja jotta hän voi kuvauksia pyörittäessään opastaa näyttelijöitä ja henkilökuntaa. Kuvauspaikkajärjestäjä näyttää recellä valaisijalle sähköt ja kertoo, mihin kalustoa saa mahdollisesti varastoida. Kuvauspaikkajärjestäjä käy ohjaajan ja kuvaajan läpi kuva-suunnat ja tämän perusteella suunnittelee tarkasti työryhmän ja näyttelijöiden pysäköinnin. Lisäksi recellä kuvauspaikkajärjestäjälle tulee vielä useita tiedusteluja mm. rekvisitöörin, lavastajan, äänisuunnittelijan ja valaisijan toimesta.

Reccen perusteella tehtyjen suunnitelmien ja viime hetkisten tarkennusten pohjalta osastojen päävastuulliset ovat paremmin selvillä, mitä ollaan tekemässä ja he pystyvät koordinoimaan mahdollisimman täsmällisesti omaa osastoaan. Nämä asiat saatetaan tuotantopalaverissa koko kuvausryhmän tietoisuuteen. Tämä mielestäni varsin oleellinen palaveri on se viimeinen hetki, jossa voi kertoa arvioitaan aikatauluun tai järjestykseen siten, että niihin voi vielä vaikuttaa. Palaverin jälkeen suunnitelmat ovat siinä vaiheessa, että apulaisohjaaja voi tehdä lopulliset päiväkohtaiset aikataulut eli call sheetit.

7 Kuvaukset

Kun kaikki viimeisetkin tarkennukset suunnitelmiin on esituotannossa tehty ja päiväkohtaiset aikataulut lyöty lukkoon, alkaa kuvaukset. Tämä on tuotannon jakso, jolloin tehdyt suunnitelmat alkavat konkretisoitua. Kuvauspaikkajärjestäjän työn kannalta kuvausjakso on lähes yhtä työläs vaihe kuin esituotantovaihe. Jos esituotantovaihe kuvauspaikkajärjestäjän osalta on ollut puitteiden luomista, jotta kuvausryhmä pystyy toteuttamaan laaditut suunnitelmat lokaatioissa lukkoon lyödyn aikataulun puitteissa, on

kuvausvaihe huolehtimista ja valvomista, että tarvittavat puitteet ovat olemassa ja pysyvät sellaisina kuin niiden on tarkoitettu pysyvän.

7.1 Kuvauspaikalla

Kuvauspäivänä kuvauspaikkajärjestäjä huolehtii siitä, että järjestysosastolta on lokaatiossa riittävä määrä henkilöitä paikan päällä avaamassa ovia, opastamassa työryhmää pysäköimään suunnitelman mukaisesti ja roudaamaan kuvauskalustoa ja välineistöä oikeita reittejä pitkin sekä huolehtimassa siitä, että jokainen osasto tietää, mistä päin lokaatiota löytyy kunkin osaston tarvitsemat asiat. Valo-osastolle on tärkeää saada heti tietoonsa, mistä löytyy sähköulostulot, jos ei mukana ole sähkögeneraattoria. Puvustus- ja maskeerausosastoille tulee osoittaa asianmukaiset tilat, jossa näyttelijät voidaan puvustaa ja meikata. Ääniosastolle kerrotaan, mistä esimerkiksi häiriöääntä tuottavan jääkaapin voi kytkeä pois päältä kuvausten ajaksi. Cateringille näytetään tilat, jossa se voi rauhassa valmistaa tarjottaviaan työryhmälle, siten, ettei sen toimista ole haittaa äänityksen eikä kuvauksen kannalta.

Järjestysosasto huolehtii myös siitä, että paikalla on tarvittava määrä asianmukaisesti varustautuneita ja virallisesti liikenteenpysäyttäjiksi poliisin toimesta hyväksytyjä henkilöitä mahdollisia poikkeusliikennejärjestelyjä varten. Lisäksi järjestysosaston velvollisuus on huolehtia siitä, että jokainen työryhmän jäsen on tietoinen lokaation yleisistä tiloista mm. mistä löytyy ruokailu-, saniteetti- ja taukotilat. Järjestysosasto on koko kuvauspäivän valvomassa paikan päällä järjestystä ja toimii yhteyshenkilönä kuvausryhmän ja lokaation edustajien välillä. Järjestysosaston on myös oltava jatkuvasti valmiina reagoimaan odottamattomiin asioihin, joita voi mm. olla yllättävä äänihaitta lähistöllä tai vaikka väärin pysäköity auto kuva-alassa.

7.2 Seuraavien kuvauspäivien valmistelu

Kuvauspaikkajärjestäjällä tulee olla järjestysosastolla yksi tai useampi assistentti itsensä lisäksi. Tämä johtuu yksinkertaisesti siitä, että yksi ihminen ei kykene olemaan kahdessa paikkaa samaan aikaan. Koska draamasarjaa kuvataan viikkoja yhteen menoon lokaatioiden samalla vaihtuen tiuhaan, tämä tarkoittaa, että vähintään yksi järjestysosaston edustaja on kuvauspaikalla valvomassa ja vähintään yksi järjestysosaston edustaja samaan aikaan (yleensä kuvauspaikkajärjestäjä itse) tekee ns. "eteen" eli

valmistelee tulevien päivien ja viikkojen kuvauksia. Tämä tarkoittaa mm. kuvaus- ja liikennejärjestelylupien anomista, kuvauspaikkasopimusten neuvottelemista, puku- ja maskeeraus-, catering- sosiaali-, saniteetti- ja taukotilojen kartoittamista sekä parkkipaikkojen ja ajo-ohjeiden suunnittelua. Lisäksi mm. kulkureitit ja sähköloostulojen sijainti on yleensä käytävä ennakkoon paikan päällä tarkistamassa. Hyvin useasti lokaatioiden avaimet saadaan haltuun vasta edellisen päivän aikana. Lisäksi monesti samaan aikaan kuvausten jo edetessä hankitaan myöhempinä kuvauspäivinä tarvittavia rekvisiitta-kulkuneuvoja ja suunnitellaan toimia sen varalta, jos lokaatiossa on ilmennyt reccen jälkeen jotakin uusia rajoitteita tai muuta huomionarvoista. Koska draamasarjojen kuvausajat ovat pitkiä ja ennakkovalmistelut verrattain lyhyitä, on vielä kuvausten aikanakin usein scoutattava viimeisinä kuvauspäivinä tai viimeisissä jaksoissa tarvittavia lokaatioita, jos kaikkia lokaatioita ei ole ehditty löytää esituotannon aikana. Käytäntö on tänä päivänä hyvin yleistä, varsinkin mainoskanaville tuotettavien sarjojen kohdalla, koska tilaus sarjasta saattaa tulla hyvin pienellä varoitusaikaa ja kuvaukset täytyisi aloittaa esimerkiksi vuodenajan vuoksi melkein heti. Tällöin tuotantoyhtiö ei välttämättä ole saanut kuvausten alkuun mennessä edes kaikkia käsikirjoituksia valmiiksi, mikä tarkoittaa automaattisesti ylimääräistä kuormitusta järjestysosastolle.

7.3 Kuvausten jälkeen

Kuvausten päätyttyä kuvauspaikkajärjestäjällä ei ole tuotannossa yleensä montaakaan työpäivää enää käytettävänä. Näiden muutaman työpäivän aikana palautetaan lainassa tai vuokralla ollut kalusto ja tarpeisto. Kuvauspaikat on määrä palauttaa siihen kuntoon missä ne ovat olleet ennen kuvauksia. Tämä tarkoittaa vähintäänkin siivoojien tilaamista, mutta toisinaan myös esimerkiksi seinien tai kattojen maalausta, jos siitä on sovittu etukäteen tai mikäli kuvausryhmä on vahingossa jättänyt jonkun jäljen. Itselläni on lisäksi tapana soittaa lokaatiot läpi, kerrata kuvausten kulku ja kiittää kuvauksista. Toisiin paikkoihin viedään lahjoja, jos palvelu on ollut poikkeuksellisen hyvää tai kuvausryhmä on saanut korvaamatonta apua. Samalla varmistetaan mahdollisten lisäkustannusten maksamisen. Tällaisia voivat olla esimerkiksi ylimääräinen oven avaus huoltoyhtiön toimesta tai ennakkosuunnitelmia laajempi taloyhtiön sähköjen käyttö. Viimeisien työpäivien aikana hoidetaan myös henkilökohtaiset tilitykset ja tuntilistat sekä toimitetaan viimeisten päivien kuvauspaikkasopimukset tuotantoyhtiöön, jotta ne menevät maksuun.

8 Kuinka *Tappajan näköisessä miehessä* Sokolin lentotukikohta päädyttiin kuvaamaan Jakomäessä

Tappajan näköisessä miehessä luovuimme melko nopeasti ajatuksesta löytää sopiva lentokenttä tms., jonne voisi riittävän uskottavasti luoda Venäjän armeijan lentotukikohtamaiset puitteet käsikirjoituksen vaatimassa mittakaavassa. Lavastuksellisesti se olisi ollut mahdotonta huomioiden tiukan aikataulun ja käytössä olevat resurssit.. Olisi-kin jäänyt ainoaksi vaihtoehdoksi kuvata kohtaaminen rajaamalla se pienempiin kuviin esimerkiksi Malmin vanhan lentoaseman hangaareissa. Tämäkin osoittautui haasteelliseksi toteuttaa siten, ettei uskottavuus kärsisi liikaa. Laajempien kuvakokojen vuoksi paikalle olisi täytynyt tuoda isoja vanhoja lentokoneita ja paljon erikoisrekvisiittaa, jotka nekin olisi täytynyt patinoida ja rekvisitoida uskottavasti Venäjän armeijan kuoseihin. Päätimme muuttaa käsikirjoituksen lentotukikohdan tiedustelutukikohdaksi. Aloin scouttaamaan puolustusvoimien vanhoja tukikohtia, joissa voisi olla vielä jäljellä jotakin autenttista tiedusteluvälineistöä. Tehtävä osoittautui erittäin haasteelliseksi, koska saatavilla olevaa tietoa joutui kaivamaan todella monen mutkan kautta. Lisäksi puolustusvoimissa tuntui olevan vallalla merkillinen salassapitovelvollisuus tms.

Toistuvasti tapahtui sama kaava: ensimmäisellä yhteydenottokerralla puhelun toisessa päässä ollut henkilö oli varsin auttavainen ja yhteistyöhaluinen ja antoi halumiani tietoja, mutta toisella kerralla sama henkilö ei enää tiennytkään asioista, joista aiemmin olimme yhdessä keskustelleet. Tämä toistui useamman henkilön kohdalla, mikä teki kartoituksesta varsin raivostuttavaa, ahdistavaa ja turhauttavaa. Jo valmiiksi vähäinen scouting-aika tiimalasissa väheni vähenemistään. Päätimme katsoa ympärillemme hie- man arkisemmalla silmällä. Ja kuten monesti, toinen idea ruokkii toista, saimme lavastajan kanssa päähämme ehdottaa keskellä Jakomäkeä olevaa kalliotunnelin sisäänajoaukkoa ja sen sisällä olevaa hämyistä, mutta tilavaa ja erittäin kuvauksellista tuotantoyhtiön varastotilaa. Ajatus hyväksyttiin työryhmän sisällä välittömästi ja se todettiin lähemmässä tarkastelussa erittäin hyväksi ideaksi.

Lokaatio oli ilmainen, visuaalisesti erittäin näyttävä ja toimiva sekä tuotannollisesti ihanteellinen; paikka oli kontrolloitavuudeltaan kuin studio. Vaikka aikataulu oli tiukka, tuon kaltainen idea ehti nähdä päivänvalon.

Kuvio 2. Sokolin lentotukikohdan valvontatorni.

Kuvio 3. Helsingin Jakomäkeen lavastettu Venäjän armeijan tiedustelukikohta "*Tappajan näköisessä miehessä*".

9 Pohdintaa työn tekemisen haasteista

Kuten jo opinnäytetyöni alussa totesin, tv-ala on jatkuvasti kasvamassa. Sarjoja tilataan aiempaa enemmän ja nopeammalla aikataululla. Tilausten nopeutuminen kiristää kuvausaikatauluja eivätkä budjetit kasva. Kuvauspaikkajärjestäjä Lauri Vänskä näkeekin juuri aikataulujen kiristymisen alan pahimmaksi haasteeksi.

Suurin haaste on aikataulujen kiristyminen. Kilpailu tuotannoista on kovaa ja se näkyy myös budjeteissa. Työryhmät vedetään toisinaan äärimmilleen ja varsinkin järjestäjän työhön se vaikuttaa paljon kun päivän aikana on hoidettava yhä useampi kuvauspaikka.

(Lauri Vänskän sähköpostihaastattelu 5.4.2011.)

Jokainen haastattemistani kuvauspaikkajärjestäjistä eritteli viestintävälineiden kehityksen ja alan digitalisoitumisen isoimmiksi viimeisten vuosien aikana työhön vaikuttaneiksi muutoksiksi. Alalla vuodesta 1989 toiminut kuvauspaikkajärjestäjä Timo Jyllikoski toteaa: ”digitaalimaailman tullessa kuvioon se voi jopa helpottaa kuvauspaikkajärjestäjän työtä, kun ihan kaikkea ei tarvitse konkreettisesti poistaa, vaan ne voidaan poistaa digitaalisesti jälkitöissä” (Timo Jyllikosken sähköpostihaastattelu 8.4.2011). Lauri Vänskä erittelee myös, kuinka laitteiden kehitys on helpottanut ja nopeuttanut kuvauspaikkajärjestäjän työtä.

Digitalisoituminen on muuttanut alaa paljon ja helpottanut järjän [kuvauspaikkajärjestäjä] työtä huomattavasti; koska jälkityöt on aivan eri tasolla kuin 15 vuotta sitten, on se suuri helpotus monesti esim. scouttauksen kannalta - Epookkikuvauspaikan ei enää välttämättä tarvitse olla voimalinjoista vapaa, koska voimalinjat on suht helppo poistaa digitaalisesti jälkitöissä. Ajokuvaakin voi siis nykyään kuvata muuallakin kuin Sipoon Länsitiellä. Langattomat mikit ovat kehittyneet huomattavasti taltioiden ääntä huomattavasti tarkemmin ja herkemmin kuin ennen, ja jälkiäänityksetkin sujuvat nykyään helpommin ja edullisemmin kuin ennen. (Lauri Vänskän sähköpostihaastattelu 5.4.2011.)

Samalla laitteiden kehitys on kuitenkin kiristänyt aikatauluja entisestään; kun kuvauspaikkajärjestäjän työ nopeutuu, osataan tuloksiakin odottaa nopeammin.

Tekniikan kehitys mahdollistaa nopeamman reagoinnin mm. kuvauspaikkojen etsinnässä. Tekniikan kehityksellä tarkoitan esim. digitaalisten kameroiden sekä mobiilipäätelaitteiden kehitystä. Esim. nykyään on mahdollista lähettää kuvia paikasta suoraan ohjaajalle, asiakkaalle tms. ja odotuksetkin ovat sen mukaiset, että työn tuloksia halutaan nähdä heti sitä mukaa kuin niitä saadaan. (Oula Ikonen sähköpostihaastattelu 26.4.2011.)

Jokainen haastatteleman henkilö eritteli kiristyneet aikataulut ja pienentyneet budjetit työtään vaikeuttaviksi asioiksi. Kun on täytynyt tehdä kiireesti ja halvemmalla, ollaan monessa kohtaa säästetty väärässä kohtaa; ollaan pyritty pärjäämään ilman kuvauspaikkajärjestäjää, jolloin kukaan ei ole huolehtinut eikä ottanut vastuuta kuvauspaikasta. Front Desk Oy:n tuottaja Toni Panula näkee asiassa ison ongelman.

Kuvauspaikkoja ja kuvauslupia on nykyään vaikeampi saada, koska kuvausryhmistä on negatiivisia kokemuksia. Kuvauspaikkojen hankinta on hankaloitunut ja kuvauspaikkakustannukset ovat nousseet.
(Toni Panulan sähköpostihaastattelu 1.4.2011.)

Freelancer-kuvauspaikkajärjestäjä Oula Ikonen on myös huolissaan tuotantoyhtiöiden välinpitämättömyydestä.

Yleinen haaste on alalla vaikuttava kuvausryhmien kirjo ja tuotannot joissa ei ole käytetty "vastuutaan kantavaa" kuvauspaikkajärjestäjää tai muuten on käynyt mokia/vahinkoja/väärinkäsityksiä joita ei ole jälkikäteenkään korjattu. Kuvauspaikkoja kysellessä liian usein on törmännyt esim. tämän tyyppiseen lauseeseen: "Kiitos vain, meillä kävi yksi kuvausryhmä kuvaamassa tuotantoa x, ja huonon kokemuksen jälkeen päätimme ettemme enää kuvauksia meille ota." (Oula Ikonen sähköpostihaastattelu 26.4.2011.)

Kaikilla haastateltavillani oli myös täysin yhteneväinen kanta ammattilaisten työpanoksen osuudesta järjestöosaston toimiiin ja tuotannon sujuvuuteen. Haastateltavani painottivat, kuinka oleellista on, että kuvauspaikkajärjestäjä palkataan tuotantoon riittävän ajoissa ja, että apulaisjärjestäjänä tai assistenttina on työstään jo aiempaa kokemusta omaava henkilö. Lauri Vänskä erittelee, kuinka merkittävästi vaikuttaa suoraan kuvauspaikkajärjestäjän työn määrään se, että työmäärää on jakamassa lisäksi vähintään yksi ammattilainen. Ammattilaisen palkkaaminen apulaisjärjestäjäksi lisää tuotannon kustannuksia luonnollisesti, mutta samalla se vähentää kuvauspaikkajärjestäjän ylitöiden määrää. (Lauri Vänskän sähköpostihaastattelu 5.4.2011). Mitä enemmän kuvauspaikkajärjestäjän väsymys kasvaa, sitä hitaammaksi toiminta muuttuu, mikä lisää automaattisesti töiden suorittamiseen kulutettavaa aikaa ja sitä kautta lisää ylitöitä ja kustannuksia. Lauri Vänskä tiivistää mielestäni hyvin ammattiassistentin tarpeen.

Kuvauspaikkajärjestäjä pitäisi palkata riittävän ajoissa ennen tuotantoa ja hänelle tulee palkata aina oikea assistentti, jolle maksetaan oikeaa palkkaa. Liian usein olen törmännyt tuotantoyhtiöihin, jotka yrittävät säästää palkkakustannuksissa polkaisemalla tuotantokoneiston käyntiin viime tingassa. Olisi halvempaa maksaa palkkaa etukäteen järjestäjälle, jolle jää aikaa hoitaa kuvauspaikat kunnolla valmiiksi kuvauksia varten. Yksikin liiallisesta kiireestä johtuva myöhästymisen voi maksaa moninkertaisesti yhden ihmisen palkan. Järjestäjän motivoituneen assarin [assistentin] palkkaamisessa säästää myös selvää rahaa (palkkahan motivoi

kummasti). Jonkun on kuitenkin tehtävä tietyt hommat, että kuvaukset onnistuvat. Se vie aikaa tietyn verran ja jos kunnan assistenttia ei ole niin hommat kaa-tuvat pääjärjestäjän niskoille. Sehän taas tietää ylityökorvauksia tuotantoyhtiölle - ja vatsahaavaa järjestäjälle. (Lauri Vänskän sähköpostihaastattelu 5.4.2011.)

Oula Ikonen on assistentti-asiassa Vänskän kanssa samoilla linjoilla.

Esimerkiksi Bronson Club Oy:n tuottamassa Veijarit-elokuvassa kuvauspaikkojen etsintään varattu aika sekä kuvauspaikkavuokriin varattu budjetti oli ensi kertaa urani aikana mitoitettu riittäväksi. Riittävä aika ja resurssit saivat aikaan rennon, tuottavan työilmapiirin. Sain itse vapaat kädet päättää budjetista, joka alittiikin huomattavasti. Ylijääneellä rahalla päätimme tuotantopäällikön kanssa palkata pääkuvausjaksolle itselleni vielä toisen assistentin. Tämä varmisti osaltaan sen, ettei kuvauspäivinä tullut kuvausjärjestelyjen suhteen yllätyksiä ja joka paikkaan oli järjestysosastolla tarpeeksi väkeä paikalla. Koko pääkuvausjakso onnistuttiin viemään läpi ilman merkittäviä ylityökustannuksia ja budjetti alitettiin selvästi. (Oula Ikonen sähköpostihaastattelu 26.4.2011)

Mielestäni ammattilaisen palkkaaminen apulaisjärjestäjäksi lisää sitä ammattitaidon määrää, joka joutuu monesti koetukselle ennalta arvaamattomissa tilanteissa, joita joka tuotannossa ilmaantuu eteen.

10 Kehittämisehdotus

Kuinka sitten kuvauspaikkajärjestäjän työlle pystyttäisiin luomaan standardit, joissa olisi huomioitu riittävät resurssit ja puitteet järjestysosastolle, kun draamasarjojen budjetit eivät kuitenkaan kasva? Kuinka standardeja noudattamalla työskentely olisi jatkossa yhtä aikaa hyödyllistä tuotantoyhtiöille ja suotuisaa kuvauspaikkajärjestäjän työn harjoittamiselle?

Haastattelemistani henkilöistä Front Desk Oy:n tuottaja Toni Panula esitti puhelimesta ajatuksen, jota itsekkin jo aiemmin olin pohtinut. Siinä hän ehdotti järjestysosastolle oman agentuurin perustamista. Audiovisuaalisen alan henkilökunnan työn organisoinnin helpottamiseksi on Suomessa jo perustettu vastaavanlaisia agentuureja mm. vuonna 2005 toimintansa aloittanut Anorak Agency kuvaajille ja leikkaajille. Kamera-assistentteja, grippejä, valomiehiä, kuvaussihteereitä ja valaisijoita välitti muutaman vuoden ajan Kinopeople, joka tätä nykyä toimii Anorakin yhteydessä. Vastaisuudessa Anorakin kautta voi tilata kamera-assistentteja, videoassistentteja, kuvaussihteerejä, grip-henkilökuntaa, valomiehiä ja valaisijoita.

Kuvauspaikkajärjestäjien oma agenttuuri myisi kuvausjärjestelypalveluita. Ajatuksena on, että tuotantoyhtiöt voivat tilata keskitetysti samalta taholta kulloisenkin tarpeensa mukaan riittävän määrän järjestysosaston ammattilaisia, pienelläkin varoitusajalla. Tällöin tuotantoyhtiöillä eli tilaajilla itsellään ei kuluisi entiseen tapaan aikaa vapaana olevan kuvauspaikkajärjestäjän löytämiseen, vaan kartoitustyön hoitaisi agenttuuri, jolla olisi listoillaan esimerkiksi 15 ammattimaista kuvauspaikkajärjestäjää. Agenttuuri voisi itse ottaa myös taloudellista vastuuta kuvauspaikoista maksaen suoraan itse lokaatioiden kuvauspaikkavuokrat. Tuotantoyhtiöt voisivat siis ostaa agenttuurilta kaikki kuvauspaikkajärjestyspalvelut samassa paketissa. Tällöin myös tilaajan jo valmiiksi iso tuotantollinen vastuu pienentyisi. Agenttuurilla itsellään olisi lisäksi tarvittava kalusto autoineen ja liikennemerkkeineen. Tällä hetkellä tuotantoyhtiöt joutuvat maksamaan kalustovuokraa esimerkiksi liikennemerkkien osalta Helsingin kaupungin rakennusvirastolle. Kalustokulut ovat pitkässä tuotannossa mittavia. Kun kalusto olisi peräisin agenttuurilta itseltään, sen vuokraamisen pystyisi neuvottelemaan osaksi kokonaisuutta, mikä halventaisi vuokrahintaa.

Agenttuurin ehdottomana etuna olisi asiakaslähtöisyys. Tuotantojen eli asiakkaiden tarpeisiin pystyttäisiin reagoimaan kiireisessä aikataulussa riittävällä laajuudella ja riittävän ammattitaitoisella ryhmällä. Samalla voitaisiin samanaikaisesti ottaa huomattavasti useampia työtilauksia vastaan. Nyt kuvauspaikkajärjestäjät joutuvat monesti kieltäytymään, koska he ovat varattuina jossakin toisessa tuotannossa. Kun tuotantoyhtiö kertoo kuvausjärjestelypalveluja tilatessaan millainen tuotanto on kyseessä, voi agenttuuri itse pohtia, kuinka ja missä mittakaavassa he järjestelyt hoitaisivat. Kun agenttuuri itse saa arvioida tarvittavat toimenpiteet, ovat suunnitelmat mahdollisimman realistisia. Mielestäni agenttuurin tulisi maksaa kuvauspaikkajärjestäjilleen kiinteää kuukausipalkkaa, jolloin olisi agenttuurin oman edun mukaista tehdä suunnitelmat mahdollisimman tarkasti. Tällöin tuotantoyhtiön ei tarvitsisi pelätä, että agenttuurin toimesta paikalla on joka päivä varmuuden vuoksi ylimitoitettu määrä ammattilaisia, joiden palkkakustannukset koituvat tuotantoyhtiön maksettavaksi.

Kustannustehokkuuden kannalta agenttuurin kannattaa tehdä samanaikaisesti mahdollisimman montaa tuotantoa ja jakaa miehistöään ainoastaan välttämättömien tilanteiden ajaksi tuotantojen välillä. Kuvauksissa voi olla päiviä tai jaksoja, jolloin riittää, kun yksi järjestysosaston henkilö on paikalla, mutta paljon myös tilanteita, jolloin määrätyn ajan tarvitaan useita ammattilaisia paikalle. Havainnollistan esimerkin: mikäli esimerkiksi

kuvausten alussa tarvittaisiin järjestyshenkilökuntaa opastamaan kalustoautoja, siirtämään henkilönostimia, lämmittämään tiloja tms., voisi agenttuuri kerätä omista ammattilaisista joukon, joka kuvausten alkuvalmistelujen jälkeen voisi lähteä muihin, agenttuurin hoidettavana olevien tuotantojen töihin.

Päivä- ja tilannekohtaisia tarpeita osataan harvoin vielä esituotannossa arvioida niin tarkkaan, että pystyttäisiin arvioimaan esimerkiksi apulaisjärjestäjän tarve. Henkilökuntaa palkatessa tuottaja yleensä joko aliarvioi tai yliarvioi apulaisjärjestäjän tarpeen. Agenttuuri voisi itse arvioida apulaisjärjestäjän tarpeen täsmällisesti siinä vaiheessa, kun sille oikeasti on tarvetta ja määritellä tarkoin ajan, jolloin järjestelyt vaativat lisää henkilökuntaa paikalle. Kun agenttuurilla on ammattimaista reserviä käytössään, työtä tekemään saadaan lyhyellä varoitusaajalla asianmukaiset henkilöt. Tällöin myös tuotantoyhtiöiden kustannuksellinen riski työpäivien määrän arvioimisessa pienentyisi huomattavasti. Tuotantoyhtiön ei näin ollen tarvitsisi vastaisuudessa palkata erikseen järjestysosastolle assistentteja koko tuotannon ajaksi, vaan agenttuuri itse määrittelisi työvoiman kulloisenkin tarpeen ja olisi itse vastuussa palkkakuluista.

Agenttuuri edistäisi yhteisien pelisääntöjen muovautumista. Tällä tarkoitan palkkausta, työnkuvan määritelmää ja säännöllisempiä työaikoja. Kun agenttuurilla on töissä mahdollisimman monta kuvauspaikkajärjestäjää, muodostuu agenttuurista kokonaisuutena vahva yksikkö, jolla on enemmän vaikutusvaltaa standardien luomisessa.

11 Yhteenveto

Huolimatta siitä, että olen neljän vuoden aikana toiminut kuvauspaikkajärjestäjänä draamasarjoissa, vasta tutkiessani draamasarjojen tilastoja havahduin, kuinka paljon Suomessa tv-draamasarjoja kuvataan. Niitä tehdään paljon ja jatkossa varmasti vieläkin enemmän. Koska budjetit ja aikataulut kiristyvät entisestään, on jatkossa entistä pienemmät mahdollisuudet pystyä rakentamaan studioon tv-sarjojen interiöörejä. On kustannuksia säästävä tuotannollinen ratkaisu suorittaa kuvaukset alusta loppuun lo-kaatioissa. Tämä tarkoittaa väistämättä, että tuotantoyhtiöt ovat riippuvaisia kuvauspaikkajärjestäjien työpanoksesta. Jotta kuvauspaikkajärjestäjän työ olisi jatkossakin mahdollista, on työnkuva ja puitteet standardisoitava. Jotta standardien luominen ei helpottaisi pelkästään yksipuolisesti kuvauspaikkajärjestäjien työn suorittamista, täytyy

kehityksessä olla myös tuotantoyhtiötä hyödyttävä etu, jotta tuotantoyhtiöt saadaan kiinnostumaan työn standardisoinnista ja, jotta standardisointi ylipäänsä olisi mahdollinen.

Opinnäytetyötäni kirjoittaessani minulle tarkentui, miksi ja kuinka kuvauspaikkajärjestäjien työ tulisi standardisoida. Vaikka nämä kehitystä kaipaavat seikat ovat olleet minulla tiedossa jo hyvän aikaa, vasta kollegoiden kanssa mietteitä vaihtaessa ja kirjoittaessani asioita ylös, minulle tarkentui asioiden todellinen tilanne. Taustahaastattelujani tehdessä työni sisällön ydin kirkastui ja oikeastaan vasta agentuuri-ajatuksen arvokkuuden ymmärrettyäni pystyin itselleni täsmällisesti kertomaan, mitä aihetta opinnäytetyöni käsittelee. Aihetta tutkiessani sain huomata, että ilman puitteiden standardisoinnista ei aikatauluja ja budjetteja voida enää tiukentaa.

Kollegoitani haastatellessani huomasin, että tuotantoyhtiöiden ja kuvauspaikkajärjestäjien yhteisten pelisääntöjen laatimiselle todella on tarvetta. Kuvauspaikkajärjestäjillä täytyisi olla keskenään yhteneväiset käsitykset toimintaperiaatteista ja omasta työnkuvastaan. Tuotantoyhtiöillä puolestaan täytyisi olla standardisoitu käsitys mitä tulee kuvauspaikkajärjestäjän käytettävissä olevaan työaikaan ja järjestysosaston kokoonpanoon. Lisäksi ymmärsin, että kuvauspaikkajärjestäjillä olisi oleellista järjestäytyä esimerkiksi omaksi ammattialaliitokseen, mikä mahdollistaisi hyvät lähtökohdat standardien luomiselle.

Mielestäni agentuuri-ajatus on valmis kehityssuunnitelma ja erittäin perusteltu, molempia osapuolia palveleva malli eriteltyjen ongelmakohtien ratkaisemiseksi. Siitä hyötyisivät kaikki; niin kuvauspaikkajärjestäjien ammattikunta kuin tuotantoyhtiöt itsekkin. Tällöin säästettäisiin kaikkien aikaa ja sen myötä sitä, jonka talutusnuorassa tämäkin ala nöyrästi kulkee, eli rahaa.

Lähteet

Elokvastudio. Wikipedia. [WWW-dokumentti]
<http://fi.wikipedia.org/wiki/Elokvastudio> (Luettu 2.4.2011.)

Epookki. Wikipedia. [WWW-dokumentti]
<http://fi.wikipedia.org/wiki/Epookki> (Luettu 24.5.2011.)

Finnpanel. Tutkimustuloksia 1. [WWW-dokumentti]
<http://www.finnpanel.fi/tulokset/tv.php> (Luettu 5.4.2011.)

Finnpanel. Tutkimustuloksia 2 .[WWW-dokumentti]
http://www.finnpanel.fi/lataukset/tv_vuosi_2010.pdf (Luettu 11.4.2011.)

Genre. Wikipedia. [WWW-dokumentti]
<http://fi.wikipedia.org/wiki/Genre> (Luettu 24.5.2011.)

Hyytiä, Riina 1997. Tuottaja TV-draamasarjassa – tuottajan mahdollisuudet vaikuttaa tuotannon taiteellisten tavoitteiden asettamiseen, kehittelyyn ja toteutumiseen kotimaisessa TV-draamasarjassa. Pro gradu-tutkielma. Elokvataiteen osasto. Helsinki. Taideteollinen Korkeakoulu.

Location manager. Wikipedia. [WWW-dokumentti]
http://en.wikipedia.org/wiki/Location_manager (Luettu 1.4.2011.)

Location scout. Wikipedia. [WWW-dokumentti]
http://en.wikipedia.org/wiki/Location_Scout (Luettu 3.4.2011.)

Kuvauspaikkajärjestäjä. Wikipedia. [WWW-dokumentti]
<http://fi.wikipedia.org/wiki/Kuvauspaikkajärjestäjä> (Luettu 2.4.2011.)

Pirilä, Kari & Kivi, Erkki 2010. TEOS - Elävä kuva–elävä ääni. Helsinki. LIKE.

Property master. Wikipedia. [WWW-dokumentti]
http://en.wikipedia.org/wiki/Property_master (Luettu 2.4.2011.)

Recce. Wikipedia. [WWW-dokumentti]
<http://fi.wikipedia.org/wiki/Recce> (Luettu 7.4.2011.)

Televisio. Wikipedia. [WWWdokumentti]
<http://fi.wikipedia.org/wiki/Televisio> (Luettu 22.5.2011.)

Torkkel, Sini. 2008. *Jatkuu ensi viikolla. Television draamasarjan tuotantotavat ja tuot-tajuus*. Helsinki: Helsingin ammattikorkeakoulu Stadian opinnäytetyö.

Sähköpostihaastattelut:

Ikonen, Oula. Kuvauspaikkajärjestäjä. Freelancer. Sähköpostihaastattelu 26.4.2011

Jyllikoski, Timo. Kuvauspaikkajärjestäjä. Freelancer. Sähköpostihaastattelu 8.4.2011

Panula, Toni. Tuottaja. Front Desk Oy. Helsinki. Sähköpostihaastattelu 1.4.2011

Vänskä, Lauri. Kuvauspaikkajärjestäjä. Freelancer. Sähköpostihaastattelu 5.4.2011

Tv-tuotanto:

8-osainen draamasarja, *Tappajan näköinen mies*, Zodiak Entertainment Finland Oy.(esitetty MTV3:lla keväällä 2011).